

جمهوری اسلامی ایران
وزارت علوم، تحقیقات و فناوری
شورای عالی برنامه‌ریزی

مشخصات کلی برنامه و سرفصل دروس

دوره کارشناسی کلام، فلسفه و ادیان در سه رشته

- کلام

- فلسفه و عرفان اسلامی

- ادیان و مذاهب

گروه علوم انسانی

مصوب چهار صد و دومین جلسه شورای عالی برنامه‌ریزی

مورخ ۱۳۷۹/۸/۸

بسم الله الرحمن الرحيم

برنامه آموزشی دوره کارشناسی کلام، فلسفه و ادیان

کمیته تخصصی

گروه: علوم انسانی

رشته: کلام، فلسفه و عرفان اسلامی، ادیان و مذاهب گرایش:

دوره: کارشناسی کلام، فلسفه و ادیان
کد رشته:

شورای عالی برنامه ریزی در چهار صد و دومین جلسه مورخ ۱۳۷۹/۸/۸ براساس طرح دوره کارشناسی کلام، فلسفه و ادیان که توسط گروه علوم انسانی تهیه شده و به تأیید رسیده است، برنامه آموزشی این دوره را در سه فصل (مشخصات کلی، برنامه و سرفصل دروس) به شرح پیوست تصویب کرده، و مقرر می دارد:

ماده (۱) برنامه آموزشی دوره کارشناسی کلام، فلسفه و ادیان از تاریخ تصویب برای کلیه دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی کشور که مشخصات زیر را دارند لازم الاجرا است.
الف: دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی که زیر نظر وزارت علوم، تحقیقات و فناوری اداره می شوند.

ب: مؤسساتی که با اجازه رسمی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری و براساس قوانین، تأسیس می شوند و بنابراین تابع مصوبات شورای عالی برنامه ریزی می باشند.

ج: مؤسسات آموزش عالی دیگر که مطابق قوانین خاص تشکیل می شوند و باید تابع ضوابط دانشگاهی جمهوری اسلامی ایران باشند.

ماده (۲) این برنامه از تاریخ ۱۳۷۹/۸/۸ برای دانشجویانی که از این تاریخ به بعد وارد دانشگاه می شوند لازم الاجرا است.

ماده (۳) مشخصات کلی، برنامه درسی و سرفصل دروس دوره کارشناسی رشته کلام، فلسفه و ادیان در سه فصل مشخصات کلی، برنامه و سرفصل دروس برای اجرا به معاونت آموزشی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری ابلاغ می شود.

رأی صادره چهار صد و دومین جلسه شورای عالی برنامه ریزی
مورخ ۱۳۷۹/۸/۸
در خصوص برنامه آموزشی دوره کارشناسی کلام، فلسفه و ادیان

۱) برنامه آموزشی دوره کارشناسی کلام، فلسفه و ادیان که از طرف گروه
علوم انسانی پیشنهاد شده بود، با اکثریت آراء به تصویب رسید.

۲) این برنامه از تاریخ تصویب قابل اجرا است.

رأی صادره چهار صد و دومین جلسه شورای عالی برنامه ریزی مورخ ۱۳۷۹/۸/۸ در مورد برنامه
آموزشی دوره کارشناسی رشته کلام، فلسفه و ادیان صحیح است، به مورد اجرا گذاشته شود.

دکتر مصطفی معین

وزیر علوم، تحقیقات و فناوری

دکتر علی شریعتمداری
رییس گروه علوم انسانی

رونوشت: به معاونت محترم آموزشی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری
خواهشمند است به واحدهای مجری ابلاغ فرمایید.

دکتر سید محمد کاظم نائینی
دبیر شورای عالی برنامه ریزی

فصل اول

مشخصات کلی برنامه

دوره کارشناسی کلام، فلسفه و ادیان در سه رشته

مقدمه

انقلاب اسلامی ایران براساس وحدت، تعاون و تعاضد علمی همه مسلمانان پی ریزی شده و این اصل در خط مشی جمهوری اسلامی ایران کاملاً متبلور و تغییر ناپذیر است.

سه رشته تحصیلی:

۱- کلام

۲- فلسفه و عرفان اسلامی

۳- ادیان و مذاهب

به عنوان یکی از دوره های دانشگاهی با تأکید بر رعایت شیوه عمیق حوزوی، توأم با نظام دانشگاهی، برنامه ریزی شده است.

۱. تعریف:

قرآن کتاب آسمانی و سرچشمه علوم گوناگون اسلامی است، دانشمندان و علمای اسلامی آیات اعتقادی را پس از بحث و بررسی در قالب نظامی منطقی به صورت علم کلام و فلسفه یونان را که در خدمت تثلیث و ثنویت بود در پرتو آیات حکمت آموز قرآن در خدمت توحید و یکتا پرستی درآوردند، و با استفاده از آیات اخلاقی و عرفانی قرآن و سنت نبوی علم عرفان را در کشورهای اسلامی گسترش دادند و مایه وحدت اسلامی شدند.

۲. اهمیت و ضرورت:

از آنجا که این دوره با هدف تقریب بین مذاهب تأسیس گردیده است و بیشترین اختلافات پیروان مذاهب، از جهل و بی اطلاعی و اختلاف زبانها و اصطلاحات و وجود متشابهات و تقلیدهای کورکورانه سرچشمه می گیرد، این دانشکده با بررسی و تطبیق مسائل اعتقادی و مکتبهای کلامی در گروه کلام، و شناخت ادیان و مذاهب و مبانی فکری و اعتقادی آنان در گروه ادیان و مذاهب و بالاخره با گام نهادن از ظواهر و ظروف دین به روح و باطن دین و تصفیه و تزکیه اخلاقی و تقویت بینش عقلی و قلبی در پرتو قرآن و حدیث در گروه «فلسفه و عرفان اسلامی»، بسیاری از اختلافات و سوء تفاهمات جای خود را به تقریب

و همبستگی داده ، اسلام را در میان امت اسلامی پویا خواهد ساخت .

۳. اهداف:

۱- پرورش نسلی که در عین آگاهی از مذهب خود، از مبانی دیگر مذاهب اسلامی مطلع و با تلاشهای علمی و تحقیقی و تبلیغی خود به وحدت اسلامی کمک و از اسلام دفاع کنند .

۲- آمادگی برای تحقیق و پژوهش در رشته‌های:

الف - کلام

ب - فلسفه و عرفان اسلامی

ج - ادیان و مذاهب

۳- آمادگی برای تبلیغ دینی در داخل و خارج از کشور در سطح مذاهب مختلف اسلامی .

۴- آمادگی برای تدریس در مدارس ، مؤسسات آموزشی ، مراکز دینی و فرهنگی .

۵- تربیت دانشجویان ایرانی و غیر ایرانی از مذاهب مختلف اسلامی بمنظور نشر تفکر تقریب

مذاهب اسلامی .

۴. طول دوره و شکل نظام

دوره کارشناسی کلام، فلسفه و ادیان در سه رشته تحصیلی ۴ سال است و نظام آموزشی آن بر اساس

آیین نامه آموزشی مصوب شورای عالی برنامه ریزی است .

کلیه دروس در ۸ نیمسال ارائه می شود . و طول هر نیمسال ۱۶ هفته است .

زمان تدریس هر واحد درسی نظری ۱۶ ساعت و عملی ۳۲ ساعت است .

۵. تعداد واحدهای درسی

تعداد واحدهای درسی دوره کارشناسی کلام، فلسفه و ادیان ۱۳۵ واحد به شرح زیر است :

۱-۵. دروس عمومی ۱۲ واحد

۲-۵. دروس مشترک برای رشته‌های ادیان و مذاهب و عرفان اسلامی ۵۹ واحد و برای

رشته کلام ۵۷ واحد

۳-۵. دروس اختصاصی رشته کلام ۶۶ واحد

۴-۵. دروس اختصاصی رشته فلسفه و عرفان اسلامی ۶۴ واحد

۵-۵. دروس اختصاصی ادیان و مذاهب ۶۴ واحد

۶. نقش و توانایی

دانشجویان طی دوره کارشناسی بر حسب استعداد و علاقه در یکی از رشته های اصلی تواناییهای ذیل را بدست خواهند آورد:

- ۱-۶. بدست آوردن معلومات بنیادی بمنظور ادامه تحصیل در دوره های کارشناسی ارشد و دکتری.
- ۲-۶. توانایی تدریس و تحقیق در مدارس و مؤسسات آموزشی، دانشگاهها، مراکز دینی، فرهنگی و تحقیقاتی.
- ۳-۶. کارشناسی در امور مذهبی، تبلیغی و فرهنگی برای داخل و خارج از کشور.
- ۴-۶. کارشناس امور تبلیغی و فرهنگی برای سفارتخانهها، خانه های فرهنگ و رایزنیهای فرهنگی جمهوری اسلامی ایران بمنظور نشر تفکر تقریب مذاهب اسلامی و گسترش فرهنگ و معارف اسلامی.

۷. نحوه گزینش دانشجو

- ۱-۷. دانشجویان این دوره با توجه به صلاحیت علمی و اخلاقی، از بین دیپلمه ها و طلاب علوم دینی مذاهب مختلف اسلامی مطابق مقررات وزارت علوم، تحقیقات و فناوری و از طریق آزمون سراسری مؤسسات آموزش عالی کشور پذیرفته خواهند شد.
- ۲-۷. شرایط اختصاصی آزمون هر سال از طریق واحدهای مجری تعیین و در دفترچه های آزمون ثبت و باطلاع داوطلبان می رسد.
- تبصره ۱- گزینش دانشجویان غیر ایرانی طبق آئین نامه ویژه ایست که توسط وزارت علوم، تحقیقات و فناوری تهیه و تصویب شده است.
- تبصره ۲- چون دروس به دو گونه فارسی و عربی تدریس می شود دانشجویان این دوره باید به حد کافی با این دو زبان آشنا باشند.
- تبصره ۳- دانشجویانی که در آزمون ورودی در برخی از مواد امتحانی نمره حد نصاب را نداشته باشند طبق ماده ۱۲ آئین نامه کارشناسی موظف اند تعدادی از واحدهای درسی را به تشخیص گروه آموزشی به عنوان دروس پیشنهاد دانشگاهی الزاماً بگذرانند.

و من الله التوفیق

فصل دوم

جداول دروس

فصل دوم: فهرست عناوین دروس

الف) دروس عمومی

کد درس	نام درس	تعداد واحد	ساعت	
			نظری	عملی
۰-۱	معارف اسلامی (۱) *	-	-	-
۰-۲	معارف اسلامی (۲) *	-	-	-
۰-۳	اخلاق و تربیت اسلامی	۲	۳۲	-
۰-۴	انقلاب اسلامی و ریشه‌های آن	۲	۳۲	-
۰-۵	تاریخ اسلام *	-	-	-
۰-۶	متون اسلامی (آموزش زبان عربی) *	-	-	-
۰-۷	فارسی (۱ و ۲)	۳	۴۸	-
۰-۸	زبان خارجی	۳	۳۲	۳۲
۰-۹	تربیت بدنی (۱)	۱	-	۳۲
۰-۱۰	تربیت بدنی (۲)	۱	-	۳۲
جمع		۱۲	۲۴۰	۹۶

* به دلیل عرضه این دروس به صورت پایه و تخصصی و با محتوای عالیتر، از ستون واحدهای عمومی حذف گردید. ضمناً سرفصل این دروس مطابق سرفصلهای مصوب

شورای عالی برنامه ریزی ارائه می شود.

ب) دروس مشترک

کد درس	نام درس	تعداد واحد	ساعت			پیشنیاز یا زمان ارائه درس
			نظری	عملی	جمع	
۰-۱۱	زبان و ادبیات فارسی (۱)	۲	۳۲	-	۳۲	-
۰-۱۲	زبان و ادبیات فارسی (۲)	۲	۳۲	-	۳۲	زبان و ادبیات فارسی (۱)
۰-۱۳	الدعوة الاسلامیه (روش تبلیغ)	۲	۳۲	-	۳۲	-
۰-۱۴	فرهنگ تقریب (۱)	۲	۳۲	-	۳۲	-
۰-۱۵	فرهنگ تقریب (۲)	۲	۳۲	-	۳۲	فرهنگ تقریب (۱)
۰-۱۶	جهان اسلام در عصر حاضر	۲	۳۲	-	۳۲	-
۰-۱۷	تاریخ تمدن و علوم اسلامی	۲	۳۲	-	۳۲	-
۰-۱۸	تاریخ علم کلام (*)	۲	۳۲	-	۳۲	-
۰-۱۹	صرف و نحو (۱)	۲	۳۲	-	۳۲	-
۰-۲۰	صرف و نحو (۲)	۲	۳۲	-	۳۲	صرف و نحو (۱)
۰-۲۱	صرف و نحو (۳)	۲	۳۲	-	۳۲	صرف و نحو (۲)
۰-۲۲	صرف و نحو (۴)	۲	۳۲	-	۳۲	صرف و نحو (۳)
۰-۲۳	علوم بلاغی (معانی و بیان)	۲	۳۲	-	۳۲	-
۰-۲۴	قرائت متون معاصر و جراید و مطبوعات به زبان عربی	۲	۳۲	-	۳۲	-
۰-۲۵	انشاء عربی	۲	۱۶	۳۲	۴۸	-
۰-۲۶	سخنرانی و محاضره به زبان عربی	۲	۳۲	-	۳۲	-
۰-۲۷	زبان تخصصی (۱)	۲	۳۲	-	۳۲	-
۰-۲۸	زبان تخصصی (۲)	۲	۳۲	-	۳۲	زبان تخصصی (۱)
۰-۲۹	مکالمه عربی (۱)	۱	-	۳۲	۳۲	-
۰-۳۰	مکالمه عربی (۲)	۱	-	۳۲	۳۲	مکالمه عربی (۱)
۰-۳۱	مکالمه عربی (۳)	۱	-	۳۲	۳۲	مکالمه عربی (۲)
۰-۳۲	آزمایشگاه زبان عربی	۲	-	۶۴	۶۴	-
۰-۳۳	تاریخ عمومی ادیان (۱)	۲	۳۲	-	۳۲	-
۰-۳۴	تاریخ عمومی ادیان (۲)	۲	۳۲	-	۳۲	تاریخ عمومی ادیان (۱)
۰-۳۵	تاریخ سیاسی و اجتماعی اسلام	۲	۳۲	-	۳۲	-
۰-۳۶	تفسیر عمومی (۱)	۲	۳۲	-	۳۲	-
۰-۳۷	تفسیر عمومی (۲)	۲	۳۲	-	۳۲	-
۰-۳۸	فقه مقدماتی (۱)	۲	۳۲	-	۳۲	-
۰-۳۹	فقه مقدماتی (۲)	۲	۳۲	-	۳۲	-

(*) - به دلیل عرضه این درس به صورت پایه و تخصصی و با محتوای عالیتر در دروس اختصاصی رشته کلام از متون واحدهای مشترک برای این رشته حذف گردید.

کد درس	نام درس	تعداد			پیشنیاز یا زمان ارائه درس
		واحد	نظری	عملی	
۰-۴۰	آشنایی با علوم قرآن	۲	۳۲	-	صرف ونحو ۱ و ۲ و ۳
۰-۴۱	آشنایی با کلیات علوم اسلامی (فلسفه و عرفان) (*)	۲	۳۲	-	-

۱۰۴۰ ۱۷۶ ۸۶۴ واحد ۵۹

(*) - به دلیل عرضه این درس به صورت پایه و تخصصی و با محتوای عالیتر در دروس اختصاصی رشته فلسفه و عرفان اسلامی از ستون واحدهای مشترک برای این رشته حذف گردید.

ج) دروس تخصصی رشته کلام

پیشنیاز یا زمان ارائه درس	ساعت			تعداد واحد	نام درس	کد درس
	جمع	عملی	نظری			
-	۳۲	-	۳۲	۲	منطق (۱)	۱-۱
منطق ۱	۳۲	-	۳۲	۲	منطق (۲)	۱-۲
-	۴۸	-	۴۸	۳	کلام اسلامی (۱)	۱-۳
کلام ۱	۴۸	-	۴۸	۳	کلام اسلامی (۲)	۱-۴
کلام ۱ و ۲	۴۸	-	۴۸	۳	کلام اسلامی (۳)	۱-۵
کلام ۱ و ۲ و ۳	۴۸	-	۴۸	۳	کلام اسلامی (۴)	۱-۶
-	۳۲	-	۳۲	۲	آشنایی با فلسفه غرب (۱)	۱-۷
آشنایی با فلسفه غرب (۱)	۳۲	-	۳۲	۲	آشنایی با فلسفه غرب (۲)	۱-۸
-	۶۴	-	۶۴	۴	مسائل کلامی جدید (۱)	۱-۹
کلام جدید (۱)	۶۴	-	۶۴	۴	مسائل کلامی جدید (۲)	۱-۱۰
-	۳۲	-	۳۲	۲	متون کلامی به زبان خارجی	۱-۱۱
-	۳۲	-	۳۲	۲	تاریخ فلسفه اسلامی (۱)	۱-۱۲
تاریخ فلسفه اسلامی (۱)	۳۲	-	۳۲	۲	تاریخ فلسفه اسلامی (۲)	۱-۱۳
-	۳۲	-	۳۲	۲	تاریخ فلسفه غرب (۱)	۱-۱۴
تاریخ فلسفه غرب (۱)	۳۲	-	۳۲	۲	تاریخ فلسفه غرب (۲)	۱-۱۵
-	۶۴	-	۶۴	۴	فلسفه اسلامی (۱)	۱-۱۶
فلسفه اسلامی (۱)	۶۴	-	۶۴	۴	فلسفه اسلامی (۲)	۱-۱۷
-	۳۲	-	۳۲	۲	حکمت عملی	۱-۱۸
-	۴۸	-	۴۸	۳	کلام تطبیقی (۱)	۱-۱۹
کلام تطبیقی (۱)	۴۸	-	۴۸	۳	کلام تطبیقی (۲)	۱-۲۰
-	۳۲	-	۳۲	۲	مسائل کلامی در قرآن و حدیث	۱-۲۱
-	۳۲	-	۳۲	۲	تاریخ علم کلام (۱)	۱-۲۲
تاریخ علم کلام (۱)	۳۲	-	۳۲	۲	تاریخ علم کلام (۲)	۱-۲۳
-	۳۲	-	۳۲	۲	روش تحقیق	۱-۲۴
-	۳۲	-	۳۲	۲	یهود و مسیحیت	۱-۲۵
-	۳۲	-	۳۲	۲	ادیان شرق	۱-۲۶

۱۰۵۶ ۱۰۵۶ ۶۶

سر فصل دروس

عمومی

اخلاق و تربیت اسلامی (کُد درس : ۳ - ۰)

تعداد واحد: ۲ واحد (۳۲ ساعت)

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: ندارد

هدف: آشنائی با اصول و مبانی اخلاق و تربیت اسلامی

سرفصل دروس:

فضیلت علم و دانش - فضیلت علماء و دانشمندان - آداب و وظایف مشترک معلم و متعلم - آداب و وظایف ویژه معلم - آداب و وظایف ویژه متعلم - وظایف معلم در تدریس و جلسه درس - روابط معلم و متعلم - آداب بحث و مناظره - شرایط بحث و مناظره - آثار سوء بحث و مناظره نادرست - آداب و آئینهای نگارش و نگاهداری کتب - اقسام علوم و رعایت اولویتها در فراگیری آنها - آداب سکنی و اقامت در مدارس - آشنائی با کتب تعلیم و تربیت اسلامی - مقایسه شیوه روش تعلیم و تعلم حوزوی و دانشگاهی

منبع اصلی:

منية المرید فی ادب المفید و المستفید : شهید ثانی و یا ترجمه آن تحت عنوان آداب تعلیم و تعلم در اسلام.

منابع دیگر:

۱- تذکرة السامع و المتکلم فی ادب العالم و المتعلم: بدرالدین بن ابی اسحاق کنانی

۲- آداب المعلمین : محمد بن سحنون

۳- التریبة فی الاسلام او التعلیم علی رأی القابسی: احمد فؤاد اهوانی

۴- احیاء علوم الدین : ابو حامد غزالی

انقلاب اسلامی و ریشه‌های آن (کُد درس : ۴ - ۰)

تعداد واحد: ۲ واحد (۳۲ ساعت)

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: ندارد.

هدف: شناخت ماهیت سیاسی، انقلابی اسلام و بیان اجمالی قیامها و نهضت‌های مهم اسلامی که در طول تاریخ اتفاق افتاده و بیان نسبتاً تفصیلی علل و عوامل تکون، پیدایش پیروزی، با تثبیت و گسترش انقلاب اسلامی ایران.

سرفصل دروس:

ریشه اندیشه‌های سیاسی در قرآن.

ریشه‌های تفکر سیاسی در سیره پیامبر (ص)

تفکر سیاسی در زندگی یک‌یک معصومین (ع) با بررسی حیات سیاسی ایشان.

تحلیلی از نهضت کربلا

قیام توابین

حرکتهای سیاسی دوران بنی امیه

قیامهای سادات علوی در دوره بنی عباس

نهضت‌های سیاسی در عصر غیبت تا دو قرن اخیر

تفکر سیاسی اسلامی در دو قرن اخیر

تحریم تنباکو

نهضت‌های اسلامی در یک قرن اخیر

قیام مشروطیت

انقلاب اسلامی ایران

عوامل پیروزی انقلاب اسلامی

کارشکنیها و عوامل تخریب

توطئه‌های استکبار و عوامل آن

بازتاب انقلاب اسلامی در جهان

منابع فرعی: انقلاب اسلامی و ریشه‌های آن: عمید زنجانی - شناخت انقلاب اسلامی . دکتر منوچهر

محمدی - فلسفه انقلاب اسلامی: جلال الدین فارسی - پیامبری و جهاد: جلال الدین فارسی - پیامبری

و حکومت: جلال الدین فارسی.

فارسی (۲ و ۱) (کُد درس : ۷ - ۵)

تعداد واحد: ۳ واحد (۴۸ ساعت)

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: ندارد

هدف: آشنا ساختن دانشجویان با مهمترین قواعد صرف و نحو و نگارش زبان فارسی ، به منظور جلوگیری از خطا و لغزش در بیان و قلم .

سرفصل دروس:

تعریف کلمه و جمله - اقسام کلمه - فعل : ماده و تعریف آن - اقسام فعل از نظر زمانهای مختلف: ماضی و اقسام آن ، مضارع و اقسام آن ، امر و اقسام آن ، لازم و متعدی ، معلوم و مجهول - اسم و اقسام آن : مفرد و جمع ، بسیط و مرکب ، جامد و مشتق ، خاص و عام ، معرفه و نکره ، ذات و معنی ، مصغر - صفت و اقسام آن : بیانی ، اشاره ، عددی - ضمیر و اقسام آن : شخصی ، مشترک ، اشاره - روش نگارش کلمات : اتصال و انفصال ، رسم الخط همزه ، رسم الخط الف ، تشدید ، تنوین ، کلمات مختوم به واو ، کلمات مختوم به هاء ، بیان حرکت ، واو معدله - قید و اقسام آن : مختص و مشترک ، ساده و مرکب ، اقسام قید بر حسب معنی - حرف و اقسام آن : ربط ، اضافه ، پیشوندها و پسوندها ، اصوات ، شبه جمله ها - جمله و اقسام آن و ترکیب آنها ، ارکان جمله ، مسند و مسندالیه ، فاعل و مفعول و اقسام آن - روش نقطه گذاری : نقطه ، ویرگول ، دو نقطه ، خط فاصله ، علامتهای استفهام و تعجب ، گیومه ، پرانتز ، قلاب و ...

منابع :

دستور زبان فارسی تألیف پنج استاد ، دستور زبان فارسی تألیف د. حسن انوری و د. حسن احمدی گیوی ، دستور زبان و ساختمان زبان فارسی تألیف حسین عماد افشار ، ادب و نگارش تألیف د. حسن احمدی گیوی ، دستور زبان فارسی تألیف د. محمد جواد مشکور ، زبان و نگارش فارسی ، تألیف جمعی از مؤلفان ، از انتشارات سازمان « سمت »

زبان خارجی (کُد درس : ۸ - ۰)

تعداد واحد: ۳ واحد (۶۴ ساعت)

نوع واحد: نظری و عملی

پیشنیاز: ندارد

هدف: کسب مهارت خواندن در زبان انگلیسی در سطح متوسط به منظور استفاده از متون غیر تخصصی و نوشتن در حد پاراگراف و درک گفتار غیر تخصصی در حد ۳۰۰۰ واژه و کسب مهارت لازم به منظور مکالمه به زبان انگلیسی در امور روزمره

سرفصل دروس:

این درس سه بخش خواندن، دستور و نگارش و گفت و شنود را شامل می‌گردد.

الف: بخش خواندن از سطح متون ساده به منظور آماده سازی و افزایش سرعت خواندن و تدریس فنون لازم جهت کسب مهارت خواندن شروع می‌گردد و تا سطح متوسط خوب ادامه می‌یابد.

ب: بخش دستور و نگارش شامل مروری کامل بر دستور زبان همراه با تمرینات لازم به منظور کاربرد نکات دستوری در دیگر مهارت‌های زبانی خواهد بود. بخش پایانی دستور زبان باید تأکید بر فن نگارش و ترکیب جملات ساده به مرکب و پیچیده و در نهایت نگارش پاراگراف نماید.

ج: در بخش گفت و شنود الگوهای زبانی که در بخش دستور و نگارش تدریس شده‌اند با استفاده از نوارهای مربوط مجدداً در آزمایشگاه زبان به مقدار کافی تمرین و تکرار خواهند شد. علاوه بر آن باید از متون ساده ضبط شده برای تقویت درک مطلب استفاده گردد. توصیه می‌شود که از متون بخش خواندن در آزمایشگاه استفاده گردد.

ضمناً دانشجو موظف است خود رأساً و با راهنمایی استاد به نوارهای مختلف صوتی و تصویری گوش داده و گزارش شفاهی و کتبی آن را به کلاس ارائه دهد. این تکلیف به صورت هفتگی و مرتب انجام خواهد گرفت.

هر یک از این سه مجموعه دارای نوار بوده و برای کار در آزمایشگاه زبان هم قابل استفاده است.

منابع:

به منظور اجرای سرفصل تعیین شده باید از یک مجموعه کامل درسی که برای دانشجویان خارجی تهیه شده استفاده گردد. ضروری است که نسبت به حذف نکات فرهنگی مضر توجه دقیق شود.

۱- مجموعه کتابهای Streamline

۲- مجموعه کتابهای Fast Forward

3 -Pathway

4 - Modern English 1 & 2

تربیت بدنی (۱) (کُد درس : ۹ - ۰)

تعداد واحد: ۱ واحد (۳۲ ساعت)

نوع واحد: عملی

پیشنیاز: ندارد

هدف:

- ۱- آشنایی دانشجویان با مفاهیم و اهداف تربیت بدنی و نقش و اثر آن در زندگی فردی و اجتماعی
- ۲- فراگرفتن شیوه‌های حفظ و نگهداری سلامت و تناسب بدن به منظور انجام وظائف فردی اجتماعی و شرعی
- ۳- فراگرفتن اصول حرکات بدنی (عملی و نظری) به منظور ایجاد تحرک و پویایی بیشتر در گذراندن اوقات فراغت و خود آزمائی در طول زندگی

سر فصل دروس:

درس تربیت بدنی طبیعتاً نظری - عملی است و دانشجویان در ضمن مشارکت در فعالیتهای حرکتی و ورزشی با مفاهیم زیر آشنا می‌شوند:

- اصول و فلسفه تربیت بدنی از دیدگاه مکتب
- اهداف تربیت بدنی در رابطه با جامعه و دانشگاه
- ارتباط بهداشت و تربیت بدنی و ورزش
- اصول حفظ و نگهداری سلامت و تناسب بدن
- شناخت اوقات فراغت، نقش ورزش در این رابطه
- آشنائی با برنامه‌ها و فعالیتهای تقویتی و ورزشی
- اصول خود آزمائی جسمی و حرکتی

منابع:

- جزوه درسی آشنائی با تربیت بدنی و ورزش .
تربیت بدنی عمومی تألیف آقای دکتر نمازی زاده از انتشارات سازمان « سمت »

تربیت بدنی (۲) (کُد درس : ۱۰ - ۰)

تعداد واحد: ۱ واحد (۳۲ ساعت)

نوع واحد: عملی

پیشنیاز: ندارد

هدف:

- ۱- ایجاد فرصت مناسب ورزشی برای کسب تجارب فردی و اجتماعی در رابطه با اهداف تربیت بدنی و ورزش
- ۲- آشنائی و یادگیری فنون و مقررات یکی از ورزشهای پایه
- ۳- آشنائی و یادگیری فنون و مقررات یکی از ورزشهای گروهی یا انفرادی متداول در دانشگاه با توجه به امکانات موجود.

سر فصل دروس:

- درس تربیت بدنی عمومی طبیعتاً نظری - عملی است و دانشجویان در ضمن مشارکت در ورزشهای پایه و گروهی و انفرادی با مفاهیم زیر آشنا می شوند:
- رفتار فردی و اجتماعی در محیط ورزش
 - موضوع ایمنی و بهداشت در محیط ورزش
 - رابطه ورزش با تغذیه و افزایش یا کاهش وزن بدن
 - عوامل تهدید کننده قلبی و عروق و رابطه آنها با ورزش
 - چاقی و عوارض جسمی آن
 - آشنائی با مقررات و فنون و مقررات ورزشی
 - دو و میدانی، ژیمناستیک، شنا
 - فوتبال، والیبال، بسکتبال، هندبال، تنیس روی میز، بدمینتون، کوهنوردی، تنیس، اسکی، ورزشهای رزمی و غیره ...

منابع:

منابع مذکور در تربیت بدنی (۱).

سر فصل دروس

مشترک

زبان و ادبیات فارسی (۱) (کُد درس : ۱۱ - ۰)

تعداد واحد: ۲ واحد (۳۲ ساعت)

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: ندارد

هدف: آشنا ساختن دانشجویان بانمونه‌هایی از متون نثر و نظم فارسی در دوره معاصر (از حدود دوره

مشروطیت تا زمان حاضر)

سرفصل دروس:

قرائت و درک مفاهیم نمونه‌هایی از آثار نثر: قائم مقام فراهانی، لسان‌الملک سپهر، امیر نظام گروسی، میرزا یحیی دولت‌آبادی، محمد تقی بهار، علی اکبر دهخدا، محمد قزوینی، عباس اقبال آشتیانی، محمد علی فروغی، محمد علی جمالزاده، عبدالرحمن فرامرزی و نمونه‌هایی از آثار نظم: فرصت شیرازی، شوریده، شیرازی، محمد تقی بهار، رشید یاسمی، پروین اعتصامی، امیری فیروزکوهی، محمد حسین شهریار

منابع:

گزیده متون زبان و ادبیات فارسی، گردآوری سعید نفیسی، از انتشارات زوار - گزیده‌های نظم و نثر برای فارسی عمومی: تألیف منوچهر دانش‌پژوه - دریای گوهر: تألیف د. حمیدی شیرازی - شاهکارهای نظم و نثر فارسی: انتشارات مؤسسه امیرکبیر - گزیده‌های نظم و نثر فارسی: تألیف مهدی ماخوزی

زبان و ادبیات فارسی (۲) (کُد درس : ۱۲ - ۰)

تعداد واحد: ۲ واحد (۳۲ ساعت)

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: زبان و ادبیات فارسی (۱)

هدف: آشنا ساختن دانشجویان با نمونه‌هایی از متون نثر و نظم پیشینیان (از حدود قرن چهارم هجری تا اوایل دوره مشروطیت).

سرفصل دروس:

قرائت و درک مفاهیم نمونه‌هایی از آثار نثر: مقدمه شاهنامه ابو منصور، ترجمه تاریخ طبری بلعمی، ترجمه تفسیر طبری، تاریخ ابوالفضل بیهقی، سفرنامه ناصر خسرو، کیمیای سعادت امام محمد غزالی، کلیله و دمنه، چهار مقاله نظامی عروضی، اخلاق ناصری خواجه نصیر، گلستان سعدی و ...
و نمونه‌هایی از آثار نظم: رودکی، فردوسی، ناصر خسرو، سعدی، مولوی، حافظ، جامی وحشی بافقی، کلیم کاشانی، صائب تبریزی و ...

منابع:

منابع مذکور در زبان و ادبیات فارسی (۱)

الدعوة الإسلامية (روش تبلیغ) (کُد درس : ۱۳ - ۰)

تعداد واحد: ۲ واحد (۳۲ ساعت)

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: ندارد

هدف: آشنائی با روش تبلیغ و اهمیت و رسالت آن در جامعه

سرفصل دروس:

مقدمه: اهمیت تبلیغات و نقش آن در دنیای امروز

۱- عناصر تبلیغ:

الف - مبلغ: تعریف مبلغ - ویژگیها و صفات مبلغ - جایگاه مبلغ - رسالت، وظایف و حدود مسئولیت مبلغ

ب - مخاطب: تعریف مخاطب - تقسیمات مخاطب (فرد - گروه - نهاد)

ج - موضوع: تعریف موضوع - مطابقت موضوع با موازین اسلام - پر محتوا بودن موضوع - انحرافی نبودن

موضوع - موضوعات تفرقه برانگیز

د - ابزار: تعریف ابزار - اهمیت ابزار - نقش ابزار در جامعه اسلامی - ابزار تبلیغ - ابزار در تبلیغات اسلامی -

ابزار در تبلیغات استکباری

ه - شیوه: تعریف شیوه تبلیغ - شیوه‌های تبلیغات اسلامی - شیوه‌های تبلیغات استکباری

و - هدف: تعریف هدف - هدف در تبلیغات اسلامی - هدف در تبلیغات غیر اسلامی و استکباری

ز - زمان: شرایط زمانی تبلیغ - فرصتهای مناسب تبلیغ

ح - مکان: تبلیغ در داخل - تبلیغ در خارج کشور

۲- دامنه قلمرو تبلیغ:

تبلیغ در محیط اسلامی - تبلیغ در محیط غیر اسلامی - تبلیغ در محیط استکباری

۳- ضرورت تبلیغ

۴- اتمام حجت در تبلیغ

۵- روش تبلیغی قرآن و سنت

- ۶- نقش روحانیت در تبلیغ: دیدگاههای تبلیغی حضرت امام علیه السلام - دیدگاههای تبلیغی مقام معظم رهبری حضرت آیت الله خامنه‌ای دامت برکاته
- ۷- درسهای تبلیغی در زندگی پیامبران (ع)
- ۸- درسهای تبلیغی در زندگی پیامبر اسلام (ص)
- ۹- موضع مبلغ در برابر دشواریها و شرایط موفقیت در امر تبلیغ
- ۱۰- نقش تبلیغ در مقابله با خطر تهاجم فرهنگی غرب
- ۱۱- نقش تبلیغ در رفع شبهات و اختلافات و ایجاد زمینه‌های تقریب بین مذاهب اسلامی

منابع:

- ۱- قرآن کریم
- ۲- احادیث شریف نبوی
- ۳- صحیفه نور، مجموعه بیانات و مکتوبات حضرت امام خمینی علیه السلام
- ۴- بیانات مقام معظم رهبری در خصوص جایگاه مبلغ و اهمیت تبلیغ
- ۵- گامهایی در راه تبلیغ (اسلوب الدعوة في القرآن) تألیف علامه محمد حسین فضل الله، ترجمه دکتر احمد بهشتی
- ۶- نخستین گام در شناخت تبلیغ، دیدگاههای حضرت امام خمینی علیه السلام پیرامون تبلیغات، هشتمین کنفرانس اندیشه اسلامی، به کوشش سید جلال چاوشیان و دیگران
- ۷- شرایط موفقیت تبلیغ، تألیف محمد رضا ناجی
- ۸- اصول الدعوة، تألیف دکتر عبدالکریم زیدان
- ۹- قرآن و تبلیغ، محسن قرائتی
- ۱۰- الدعوة والدعوة الإسلامية المعاصرة - دکتر محمد حسن الحمصی .
- ۱۱- انقلاب فرهنگی و تبلیغی، دکتر عبدالکریم بی آزار شیرازی .

فرهنگ تقریب (۱) (کُد درس : ۱۴ - ۰)

تعداد واحد : ۲ واحد (۳۲ ساعت)

نوع واحد : نظری

پیشنیاز : ندارد

هدف : آشنائی با فرهنگ تقریب و راههای عملی آن

سرفصل دروس :

مقدمه:

الف - دعوت به وحدت

- ۱- دعوت به وحدت در قرآن.
- ۲- دعوت به وحدت در حدیث.
- ۳- دعوت به وحدت در سیره پیامبر اکرم (ص) و ائمه (ع) و عالمان راستین.
- ۴- دعوت به وحدت در فقه.

ب - پیشگامان تقریب

- ۱- ائمه و پیشوایان مذاهب اسلامی.
- ۲- علمای پیشگام تسنن مانند : شیخ محمد عبده ، شیخ مراغی بزرگ ، شیخ عبدالمجید سلیم ، شیخ محمود شلتوت و شیخ محمد محمد مدنی و ...
- ۳- علمای پیشگام تشیع مانند : شیخ طوسی و طبرسی ، شهیدین ، علامه و محقق حلی ، میرزای شیرازی اول و دوم ، شیخ محمد حسین کاشف الغطاء ، سید عبدالحسین شرف الدین ، آیت الله العظمی بروجردی ، امام خمینی و آیت الله خامنه‌ای و ...
- ۴- متفکرین و اندیشمندان اسلامی مانند: سید جمال الدین ، اقبال ، شیخ حسن البناء و ...

منابع اصلی:

قرآن کریم، نهج البلاغه، صحیفه سجادیه، دوره مجله رساله الاسلام، تفسیر مجمع البیان طبرسی، تفسیر قرآن کریم "شیخ محمود شلتوت"، المختصر النافع فی فقه الامامیه، الخلاف شیخ طوسی، المؤلف شیخ طبرسی، المجموع امام زید.

منابع دیگر:

- الوحدة الاسلامية أو التقريب بين المذاهب السبعة، جمع و ترتيب: عبدالکریم بی آزار شیرازی، بیروت، مؤسسة الاعلمی.
- الوحدة الاسلامية أو التقريب بين المذاهب المسلمين شیخ عبدالکریم الزنجانی، مطبعة المعارف، بغداد.
- دستور الوحدة الثقافية بين المسلمين، محمد الغزالی، قاهره دار الانصار.
- حول الوحدة الاسلامية افکار و دراسات، تهران سازمان تبلیغات اسلامی.
- دعوة التقريب، محمد محمد مدنی، قاهره.
- حج در سنت، آیت الله واعظ زاده خراسانی، چاپ تهران وزارت ارشاد.
- ندای وحدت، آیت الله واعظ زاده خراسانی، چاپ مجمع جهانی تقرب.
- همبستگی مذاهب اسلامی، ترجمه مقالات دارالتقريب، تهران، امیرکبیر.
- اسلام آئین همبستگی، ترجمه مقالات دارالتقريب، تهران، انتشارات بعثت.
- مشعل اتحاد، استاد محمد رضا حکیمی و بی آزار شیرازی، تهران، مؤسسه انجام کتاب.
- توحیدکلمه، مجموعه مقالات به اهتمام بی آزار شیرازی ج ۱ و ۲، دفتر نشر فرهنگ اسلامی.
- اصل الشیعه و اصولها، آیت الله کاشف الغطاء، تهران، مكتبة الرضوی.
- صيانة القرآن من التحريف، محمد هادی معرفت، قم، دارالقرآن.
- الاصول العامه فی فقه المقارن، آیت الله محمد تقی حکیم.
- دروس فی الفقه المقارن، آیت الله محمد ابراهیم الجناتی، قم، مجمع الشهيد الصدر.
- المراجعات، سید عبدالحسین شرف الدین، دارالاندلس، بیروت.

فرهنگ تقریب (۲) (کُد درس : ۱۵ - ۰)

تعداد واحد : ۲ واحد (۳۲ ساعت)

نوع واحد : نظری

پیشینـاز : فرهنگ تقریب (۱)

هـدف : آشنائی با فرهنگ تقریب و راههای عملی آن

سرفصل دروس :

۱. بررسی موانع تقریب

۱- سیاستهای استعماری و استکباری.

۲- تعصبات قومی و فرقه‌ای.

۳- اتهامات.

۴- سوء تفاهمات.

۵- جدایی و بیگانگی مسلمانان از یکدیگر.

۲. راههای عملی تقریب

۱- تقریب در اصول اعتقادی و کلامی مانند : توحید و شرک ، عدل و امامت ، ایمان و کفر و خلافت .

۲- تقریب در قرآن و تفسیر و صیانت قرآن از تحریف

۳- تقریب در سنت و عترت . حجیت قول معصوم و حجیت قول صحابه .

۴- تقریب در مجموعه‌های حدیثی و اساس عمل به حدیث .

۳. تقریب در مسائل فقهی

۱- تقریب در اجتهاد و تقلید.

۲- تقریب در اصول فقه

۳- تقریب در مسائل مورد اختلاف فقهی.

۴- فقه مقارن.

منابع:

همان منابع مذکور در فرهنگ تقریب (۱)

جهان اسلام در عصر حاضر (کُد درس : ۱۶ - ۰)

تعداد واحد: ۲ واحد (۳۲ ساعت)

نوع واحد: نظری ، همراه با تحقیق در یکی از موضوعات درس

پیشنیاز: ندارد

هدف: آشنائی با تحولات فکری ، سیاسی و اجتماعی اسلام در سده‌های اخیر و موقع و وضع جهان اسلام در عصر حاضر

سرفصل دروس:

الف - زمینه‌های فکری و تاریخی تجدد خواهی در اسلام

۱- ریشه‌های فکری تجدد خواهی در قرآن ، حدیث ، تاریخ و آراء دانشمندان مسلمان

۲- بحث در باب نخستین تماس مسلمانان با علم اروپایی ، آغاز غرب گرایی

۳- جنبشهای عقیدتی - سیاسی در جهان اسلام ، وهابیان در عربستان ، سنوسی‌ها در لیبی ، مهدیون در

سودان و ...

ب - جنبشهای فکری و اصلاح طلبانه :

۱- ضعف و انحطاط امپراتوری عثمانی و دیگر حکومت‌های سرزمینهای اسلامی

۲- سلطه استعماری غرب بر جهان اسلام و آثار سیاسی - فرهنگی آن

ج - آغاز عکس العمل علما و جهان اسلام در برابر غرب و کوشش برای تجدید حیات اسلام

۱- جنبشهای فکری و اصلاحی در مصر (طنطاوی و پیروان او ، سید جمال‌الدین اسدآبادی ، محمد عبده ،

عربی ، محمد رشید رضا ، عبدالرحمن کواکبی ، علی عبدالرزاق ، مصطفی کامل) ، کوشش برای تقریب

مذاهب در جهان اسلام

۲- جنبشهای فکری و اصلاحی در ایران (زمینه‌های فکری و تاریخی ، جمال‌الدین ، مشروطیت ، روحانیت

و مشروطیت ، نتایج و آثار)

۳- جنبشهای فکری و اصلاحی در هند و پاکستان (سراحمد خان ، دهلوی ابوالکلام ، آزاد ، جناح ، اقبال)

د- فرو پاشی خلافت اسلامی (۱۳۴۲ ق / ۱۹۲۴ م) و نتایج و آثار آن

۱- علل و عوامل سقوط خلافت عثمانی

۲- عکس العمل جهان اسلام

۳- نتایج و آثار جدایی دین از سیاست در جهان اسلام

۴- کشاکش میان پان اسلامیسم و دیگر ایدئولوژیها

الف - جنبشهای سیاسی - اسلامی در قرن بیست :

۱- نهضت شیخ شامل در قفقاز (رویاریوئی اسلام و کمونیسم)

۲- جنبش اسلامی ۱۹۲۰ عراق (قیام علما و مردم شیعه)

۳- تأسیس اخوان المسلمین در ۱۹۲۸ و عقاید آن

۴- اخوان المسلمین مصر از حسن البنا (۱۹۲۸) تا عمر تلمسانی (۱۹۸۵) ظهور سید قطب و تقسیم اخوان به

جناحهای رادیکال (قطبیها) و محافظه کاران (هضیبی) گسترش رادیکالیسم از شکری مصطفی تا خالد

اسلامبولی

۵- اخوان المسلمین در سوریه : مصطفی السباعی و سوسیالیسم اسلامی ، رباط اخوان با رژیمهای مختلف

سوریه ، تحول اخوان المسلمین از سباعی تا عصر حاضر

۶- اخوان المسلمین در سایر کشورهای (اردن ، عراق ، فلسطین ، عربستان ، پاکستان ، سودان و کویت و...)

۷- جنبشهای اسلامی در لبنان و عراق (جنبش شیعه و سنی)

۸- جنبشهای اسلامی در شبه قاره هند (پاکستان و افغانستان)

۹- جنبشهای اسلامی در کشورهای مسلمان جنوب شرق آسیا (اندونزی و مالزی)

ب- انقلاب اسلامی ایران و تأثیر آن بر جنبشهای اسلامی

در این مبحث به طور مختصر تأثیر انقلاب اسلامی بر جنبشهای اسلامی در خاور میانه و پاکستان ،

افغانستان ، کشورهای عربی خلیج فارس و به ویژه تأثیر بر اخوان المسلمین ، جنبش اسلامی لبنان و ... مورد

بررسی قرار می گیرد.

منابع:

تاریخ ملل و دول اسلامی (کارل بروکلیمان)، تاریخ امپراطوری عثمانی و ترکیه جدید (استانفورد جی، شاو)، اسلام در جهان امروز (ویلفرد کنت ول اسمیت)، اسلام در جهان امروز (مارسل بوازا)، سیری در اندیشه‌های سیاسی عرب (حمید عنایت)، الاسلام فی القرن العشرين (عباس محمود العقاد)، تاریخ تفکر اسلامی در هند (عزیز احمد)، اندیشه سیاسی در اسلام معاصر (حمید عنایت)، نخستین رویاروییهای اندیشه گران ایران (عبدالهادی حائری)، تشیع و مشروطیت در ایران (عبدالهادی حائری)، مسلمانان هند بریتانیا (پی هاروی)، تاریخ بیداری ایرانیان (ناظم الاسلام کرمانی)، ایران و جهان اسلام (عبدالهادی حائری)، زعماء الاصلاح فی العصر الحديث (أحمد أمين)، الدعوة القومية فی المجتمع العربی (أحمد یونس)، البلاد العربیه والدولة العثمانیه (ابو خلدون حصری)، نشأة الحركة العربیه (محمد عزة دروزه)، بلاد الشام و مصر من الفتح العثماني الی حمله نابلیون (عبدالکریم رافق)، طبایع الاستبداد (عبدالرحمن کواکبی)، بناء النهضة العربیه (جرجی زیدان)، تنبیه الأمة و تنزیه المله (آیت الله محمد حسین نائینی)، ولایت فقیه (امام خمینی)، الحكومة الاسلامیه (ابو الأعلى المودودی)، تاریخ معاصر کشورهای عربی (فرهنگستان شوروی)، رویارویی مسلکها و جنبشهای سیاسی در خاور میانه عربی (علی السمان)، احزاب در کشورهای اسلامی (بنیاد دائرة المعارف اسلامی)، انقلاب اسلامی در ایران (حامد الگار)، النظم الاسلامیه (صبحی صالح)، المانیة (محمد مهدی شمس الدین)، نهضت‌های صد ساله (شهید مطهری)، اندیشه های سیاسی در حوزه (موسوی نجفی).

تاریخ تمدن و علوم اسلامی (کُد درس : ۱۷ - ۰)

تعداد واحد: ۲ واحد (۳۲ ساعت)

نوع واحد: نظری

پیشیناز: ندارد

هدف: آشنائی با چگونگی ظهور و سیر فرهنگ و تمدن در جهان اسلام

سرفصل دروس:

الف - مقدمات: مفهوم و تعاریف فرهنگ و تمدن در منابع اسلامی (معاجم، کتب ادب، قرآن و حدیث، ابن خلدون)، مفهوم فرهنگ و تمدن از نظر غربیان، علم و تمدن عرب جاهلی، مراکز مهم علم و تمدن مقارن ظهور اسلام (اسکندریه، انطاکیه، حران، مراکز سریانی، ایران و هند).

ب - دوره اخذ و اقتباس علم و تمدن: چگونگی آشنایی مسلمانان با علم و تمدن جهانی، جایگاه علم و تمدن در اسلام، علل و انگیزه‌های توجه مسلمانان به دانش آموزی، علوم اسلامی (قرآن و تفسیر، حدیث و اخبار، فقه و احکام، نخستین تصانیف و اهم مولفات اسلامی)، نهضت نقل و ترجمه علوم عقلی (آغاز توجه به نقل علوم، از منصور تا مأمون، بیت‌الحکمه، مترجمان بزرگ، اهم کتب ترجمه شده)، حدود استفاده مسلمانان از علوم عقلی.

ج - سازمانهای تعلیم و تربیت در جامعه اسلامی (مسجد، مکتب، مدرسه، بیمارستان، رصدخانه، کتابخانه، زاویه و خانقاه)، روش تربیتی اسلام، طبقه بندی علوم (فارابی، ابن سینا، فخر رازی، ابن خلدون).

د - علوم نقلی و انسانی: زبان و ادبیات (شعر و نثر)، حدیث و اخبار و رجال، فقه (مذاهب فقهی، جایگاه فقها و محدثان در جامعه اسلامی)، تاریخ و تاریخ نگاری، عرفان و تصوف.

الف - جهان‌شناسی و نجوم: جغرافیا و تاریخ طبیعی، آثار مهم جغرافیایی اسلامی، آغاز توجه مسلمانان به علم نجوم، منابع نخستین علم نجوم در اسلام، نجوم ایرانی، هندی و یونانی، نخستین منجمان مسلمان، بررسی و ارزیابی مهمترین آثار نجومی مسلمانان (زیج ابو معشر، بتانی، عبدالرحمن صوفی، ابن یونس، الغ

بیگ ، ...) ، احکام نجوم در اسلام و قلمرو اسلامی .

ب - طب و داروسازی : زمینه تاریخی علم طب در اسلام (جندی شاپور ، مدرسه اسکندریه ، طب نبوی) ، مترجمان و آغاز پزشکی در اسلام ، پزشکی در سده های نخستین ، پزشکی پس از ابن سینا (مصر و شام ، اندلس و مغرب ، ایران و هند) ، ارزیابی نظریه ها ، شیوه ها و آثار پزشکی مسلمانان ، سهم و نقش پزشکی و داروسازی مسلمانان در جهان پزشکی .

ج - ریاضیات ، فیزیک ، کیمیا و شیمی : دامنه اخذ و اقتباس از ملل دیگر ، بزرگترین علمای ریاضی و فیزیک مسلمان (خوارزمی ، خیام ، بیرونی ، ابن هیثم ، جمشید کاشانی ، ...) ، خدمات و سهم مسلمانان به علوم ریاضی و فیزیک ، و شیمی جهانی .

د - فلسفه و کلام : تعارض فلسفه و کلام ، مکاتب فلسفی و کلامی ، غزالی و ابن رشد ، تئولوژی و ملاصدرا ، سهم مسلمانان در نقل و تکامل فلسفه و کلام در میان ملل دیگر .

ه - حکومت و سازمانهای لشکری و کشوری : خلافت ، وزارت ، امارت ، تشکیلات قضا ، دیوان برید ، حسبه ، ... سازمانهای مالی ، مالیاتها و عوارض ، نقود و سکه ها .

و - هنرها : جایگاه هنرها در اسلام ، هنرها در عربستان پیش از اسلام ، منشأ هنرهای اسلامی ، معماری در اسلام (بنای مساجد ، کاخها ، مدارس ، رباطها و کاروانسراها ، پلها ، زاویه ها و خانقاهها ، شهرسازی) ، نقاشی و صورتگری ، خوشنویسی ، سفال و کاشی ، فلزکاری ، شیشه گری و دیگر هنرهای مستظرفه .

ز - زندگی اقتصادی و احوال اجتماعی : مالکیت اراضی (ضیاع سلطانی ، اقطاعات ، املاک خاصه ، اوقاف) ، شیوه های آبیاری و کشاورزی ، صناعت و تجارت ، بازارها و بازرگانی بین المللی ، طبقات و گروه های اجتماعی (اشراف ، موالی ، بردگان ، اقلیتهای دینی و مذهبی) ، زندگی شهری و روستایی ، آداب و

رسوم، اعياد و مراسم و سرگرمیها.

منابع:

تاریخ تمدن اسلامی (جرجی زیدان)، العلم عند العرب (آلدومیلی)، تاریخ العلوم عند العرب (عمر فروخ)،
تمدن اسلام و عرب (گوستاولوبن)، تمدن اسلامی (آدام متز)، تاریخ طب اسلامی (ادوارد براون)، تاریخ
پزشکی ایران (سیریل الگود)، تاریخ نجوم اسلامی (کرلو آلفونسونلینو)، متفکران اسلام (کارادووو)،
شیمیدانان نامی اسلامی (جعفر آقایانی چاوشی)، تاریخ علم در ایران (مهدی فرشاد)، تاریخ علم کمبریج،
شش بال علم (جرج سارتون)، تاریخ تمدن (ویل دورانت)، تاریخ دانشگاههای بزرگ اسلامی (عبدالرحیم
غنیمه)، زندگینامه دانشمندان اسلامی (احمد بیرشک و...)، تاریخ علوم عقلی در اسلام (ذبیح الله صفا)،
انتقال علوم یونانی به عالم اسلام (دلیمی اولیری)، نسوی نامه (ابوالقاسم قربانی)، التفهیم (بیرونی)، تاریخ
الحکما (شهرزوری)، هنر اسلامی (ارنست کونل)، راهنمای صنایع اسلامی (دیمانند)، فرهنگ اسلام در
اروپا (زیگرید هونکه)، عبقریه الاسلام فی أصول الحکم (منیر العجلانی)، جغرافیا در تمدن اسلامی (مقبول
أحمد)، علم التاریخ عند المسلمین (فرانز روزنتال)، فلسفه تاریخ از نظر ابن خلدون (محسن مهدی)، منابع
فرهنگ اسلامی (م. شریف)، تاریخ فلسفه در اسلام (م. شریف)، تاریخ فلسفه در جهان اسلام (حنا
الفاخوری)، تصوف اسلامی (رینولد نیکلسون)، کارنامه اسلام (عبدالحسین زرین کوب)، تاریخ آموزش و
پرورش در اسلام (احمد شلبی)، محیط پیدایش اسلام (شهید بهشتی).

تاریخ علم کلام (کُد درس : ۱۸ - ۰)

تعداد واحد: ۲ واحد (۳۲ ساعت)

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: ندارد

هدف: آشنایی با علم کلام قدیم و جدید و فلسفه دین.

سرفصل دروس:

۱. موضوع علم کلام و بررسی اقوال در این باره.
۲. هدف شناسی علم کلام.
۳. جایگاه و منزلت علم کلام.
۴. روشهای بحث در علم کلام.
۵. رابطه علم کلام با سایر علوم.
۶. مبادی و مسائل علم کلام.
۷. تاریخ و اسباب پیدایش علم کلام.
۸. تحول و پویایی علم کلام.
۹. بررسی اقوال درباره کلام جدید.
۱۰. آشنایی با ماهیت و مسائل فلسفه دین و نسبت آن با علم کلام.

منابع اصلی:

۱. ما هو علم الکلام
۲. آشنایی با کلام جدید و فلسفه دین

منابع فرعی:

۱. علم کلام جدید در گذر اندیشه‌ها
۲. هندسه معرفتی کلام جدید
۳. آشنایی با علوم اسلامی (کلام و عرفان شهید مطهری).

صرف و نحو (۱) (کُد درس : ۱۹ - ۵)

تعداد واحد: ۲ واحد (۳۲ ساعت)

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: ندارد

هدف: آشنایی با قواعد اساسی صرف و نحو عربی به صورت کاربردی و تطبیقی یعنی آن مقدار از قواعد عربی که برای درست خواندن و درست نوشتن تأثیر مستقیم دارد

سرفصل دروس:

تقسیم کلمه - تذکیر و تانیث در اسم - افراد و جمع در اسم (اشاره به ملحقات تثنیه و جمع و اوزان جمعهای مکسر) - ضمائر (به تفصیل) - اسماء اشاره - موصولات (خاص و عام) - تعریف و تنکیر - اقسام فعل (از حیث زمان و صیغه های آن) - معرب و مبنی - علامات اعراب (ظاهری، اصلی و فرعی، تقدیری، محلی).

منابع:

- ۱- شرح ابن عقیل
- ۲- قطرانندی ابن هشام
- ۳- النحو الواضح علی الجارم
- ۴- النحو الوافی عباس حسن
- ۵- الدروس العربیة مصطفی الغلابینی
- ۶- المبادئ العربیة الشرطونی
- ۷- دروس دارالعلوم العربیة، نجفی اسداللهی

صرف و نحو (۲) (کُد درس : ۲۰ - ۰)

تعداد واحد: ۲ واحد (۳۲ ساعت)

نوع واحد: نظری

پیشینـاز: صرف و نحو (۱)

هدف: آشنایی با قواعد اساسی صرف و نحو عربی به صورت کاربردی و تطبیقی یعنی آن مقدار از قواعد عربی که برای درست خواندن و درست نوشتن تأثیر مستقیم دارد

سرفصل دروس:

جمله اسمیه و فعلیه - مبتدا و خبر - فاعل - مفعول به - متعدی و لازم - معلوم و مجهول - مجرد و مزید در افعال (به تفصیل) - جامد و مشتق در اسم - مشتقات (به تفصیل) - افعال ناقصه - حروف مشبّهة بالفعل - مفعول فیه - مفعول مطلق - مفعول له - مفعول معه - .

منابع:

منابع مذکور در صرف و نحو (۱) .

صرف و نحو (۳) (کُد درس : ۲۱ - ۰)

تعداد واحد: ۲ واحد (۳۲ ساعت)

نوع واحد: نظری

پیشیناز: صرف و نحو (۲)

هدف: آشنایی با قواعد اساسی صرف و نحو عربی به صورت کاربردی و تطبیقی یعنی آن مقدار از قواعد عربی که برای درست خواندن و درست نوشتن تأثیر مستقیم دارد

سرفصل دروس:

مجرورات (مضاف الیه - جار و مجرور) - توابع (صفت - عطف نقا - بدل - عطف بیان - تاکید). اسم فعل - فعل تعجب - افعال مدح و ذم - افعال قلوب - حال - تمییز - استثناء - منادی .

منابع:

منابع مذکور در صرف و نحو (۱).

صرف و نحو (۴) (کُد درس : ۲۲ - ۰)

تعداد واحد: ۲ واحد (۳۲ ساعت)

نوع واحد: نظری

پیشینـاز: صرف و نحو (۳)

هدف: آشنایی با قواعد اساسی صرف و نحو عربی به صورت کاربردی و تطبیقی یعنی آن مقدار از قواعد عربی که برای درست خواندن و درست نوشتن تأثیر مستقیم دارد

سرفصل دروس: اقسام جمله (شرطیه - خبریه - انشائیة و ...) نسبت - تصغیر - تحذیر - اغراء - اختصاص - باب اشتغال - تنازع - اعراب جمله و اعراب و التحلیل الصرفی .

منابع :

منابع مذکور در صرف و نحو (۱) .

علوم بلاغی (کُد درس : ۲۳ - ۰)

تعداد واحد: ۲ واحد (۳۲ ساعت)

نوع واحد: نظری

پیشیناز: ندارد

هدف: آشنایی با رموز و اسرار بلاغی متون عربی به ویژه قرآن مجید.

سرفصل دروس:

علم معانی : فصاحت - فصاحت کلمه - فصاحت کلام - فصاحت متکلم ... - بلاغت - بلاغت کلام - بلاغت متکلم - احکام مسندالیه - احکام مسند - احکام قیود - تقسیم اسناد - اقسام کلام - خبر - انشاء - اسالیب عام
علم بیان : تشبیه - حقیقت و مجاز - استعاره - کنایه
علم بدیع : محسنات معنوی (طباق ، توریه ، استخدام ، لف و نشر ، مبالغه ، حسن تعلیل) - محسنات لفظی (جناس ، سجع ، حسن الابتداء و الانتهاء).

منابع :

- ۱- جواهر البلاغة - احمد هاشمی
- ۲- البلاغة الواضحة - علی الجارم و مصطفی امین
- ۳- مختصر المعانی - تفتازانی
- ۴- تهذیب البلاغة - مجمع علمی اسلامی
- ۵- مجموع الأدب - یازجی

قرائت متون معاصر و جراید و مطبوعات به زبان عربی (کُد درس : ۲۴ - ۰)

تعداد واحد: ۲ واحد (۳۲ ساعت)

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: ندارد

هدف: آشنایی با سبک نگارش کتب و مطبوعات عربی معاصر و تعبیرات و اصطلاحاتی که در آنها به کار می‌رود.

سرفصل دروس:

قرائت فصلهایی از کتب معاصر (نثر و نظم) و روزنامه‌ها و مجلات عربی ایران و کشورهای عربی .
اللغة الحديثة (دکتر آذر شب) از انتشارات سازمان «سمت» .

انشاء عربی (کُد درس : ۲۵ - ۰)

تعداد واحد: ۲ واحد (۳۲ ساعت)

نوع واحد: نظری - عملی

پیشنیاز: ندارد

هدف: آشنایی با آیین نگارش مطالب گوناگون به زبان عربی .

سرفصل دروس:

تمرین در زمینه‌هایی از قبیل گزارش نویسی ، مقاله نویسی ، نامه نگاری و غیره

منابع:

کتاب الجدید فی الانشاء حنا الفاخوری ۴ جلد ، و نظایر آن .

سخنرانی و محاضره به زبان عربی (کُد درس : ۲۶ - ۰)

تعداد واحد: ۲ واحد (۳۲ ساعت)

نوع واحد: نظری - عملی

پیشنیاز: ندارد

هدف: آشنایی با آیین سخنوری و کیفیت عرضه مطالب و شیوه تبلیغ به زبان عربی به طور شفاهی

سرفصل دروس:

آماده ساختن دانشجو برای ایراد سخنرانی در زمینه‌های مختلف، از طریق اجرای سخنرانی و نقد و بررسی مطالب آن به زبان عربی.

زبان تخصصی (۱) (کُد درس : ۲۷ - ۰)

تعداد واحد: ۲ واحد (۳۲ ساعت)

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: ندارد

هدف: آشنائی با اصطلاحات و متون کلامی ، فلسفی و عرفانی به زبانهای انگلیسی

سرفصل دروس:

گزیده‌هایی از متون مقالات و مطالب مربوط به مباحث کلامی ، فلسفی و عرفانی

منابع :

- 1 - THE ENCYCLOPAEDIA OF ISLAM NEW EDITION.
- 2 - THE COVENANT IN THE QURAN
- 3 - کتاب تهیه شده توسط « سمت »

زبان تخصصی (۲) (کُد درس : ۲۸ - ۰)

تعداد واحد: ۲ واحد (۳۲ ساعت)

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: زبان تخصصی (۱)

هدف: آشنائی با اصطلاحات و متون کلامی، فلسفی و عرفانی به زبانهای انگلیسی

سرفصل دروس:

گزیده‌هایی از متون مقالات و مطالب مربوط به مباحث کلامی، فلسفی، عرفانی و ملل و نحل

منابع:

منابع مذکور در زبان تخصصی (۱)

مکالمه عربی (۱) (کُد درس : ۲۹ - ۰)

تعداد واحد: ۱ واحد (۳۲ ساعت)

نوع واحد: عملی

پیشیاز:

هدف: آشنائی با مکالمات روزمره و قدرت بر تکلم.

سرفصل دروس:

کار عملی .

منابع:

با نظر استاد .

مکالمه عربی (۲) (کُد درس : ۳۰ - ۰)

تعداد واحد: ۱ واحد (۳۲ ساعت)

نوع واحد: عملی

پیشنیاز: مکالمه عربی (۱)

هدف: آشنائی با مکالمات روزمره و قدرت بر تکلم.

سرفصل دروس:

کار عملی .

منابع:

با نظر استاد .

مکالمه عربی (۳) (کُد درس : ۳۱ - ۰)

تعداد واحد: ۱ واحد (۳۲ ساعت)

نوع واحد: عملی

پیشیناز: مکالمه عربی (۲)

هدف: آشنائی با مکالمات روزمره و قدرت بر تکلم.

سرفصل دروس:

کار عملی .

منابع:

با نظر استاد .

آزمایشگاه زبان عربی (کُد درس : ۳۲ - ۰)

تعداد واحد: ۲ واحد (۲۴ ساعت)

نوع واحد: عملی

پیشنیاز: مکالمه (۱ و ۲)

هدف:

سرفصل دروس:

کار عملی .

گوش دادن به رادیو و تلویزیون به زبان عربی

منابع:

با نظر استاد .

تاریخ عمومی ادیان (۱) (کُد درس : ۳۳ - ۰)

تعداد واحد: ۲ واحد (۳۲ ساعت)

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: ندارد

هدف: آشنایی و بررسی مقدماتی ادیان جهان و منابع همراه با تحولات تاریخی آنها

سرفصل دروس :

اصطلاحات دینی - تعریف دین - ادیان ابتدائی و نظرات مختلف در مورد پیدایش آنها - ادیان قدیم (تمدن مصر قدیم و عقاید آنها - ادیان بین النهرین - یونان - روم) آریائیان اولیه - عقاید ایرانیان قبل از اسلام (پرستش مظاهر طبیعت - میترا پرستی - آئین مغ) - دین زردشتی - ظهور زردشت - تعالیم زردشت - معرفی قسمتهای مختلف کتاب اوستا (یسنا و کارها - یشتها - ونیددا خرده اوستا - ویسپرد) دین زردشتی در دوره ساسانی و بعد از اسلام - اشاره ای به آئین مزدک و مانی - ادیان هند - وداها و دین ودا - عقاید هندوها - معرفی مذاهب جاینی - شیوا و ویشنو - آثار هندوها - دین بودائی - ظهور بودا - تعالیم بودا - فرقه های بودایی - دین بودا در کشورهای جنوب شرق آسیا - آئین سیکها - آئین بودا و سیکها و هندو در زمان معاصر .

منابع :

تاریخ ادیان تألیف علی اصغر حکمت - تاریخ مختصر ادیان بزرگ فیلسین شاله - کیش زردشتی تألیف مری بویس - دینهای ایران باستان تألیف ینبرگ - ادیان ایران در زمان ساسانیان تألیف کریستین سن - ادیان و مکاتب فلسفی هند تألیف داریوش شایگان - مانی و دین او تألیف تقی زاده .

تاریخ عمومی ادیان (۲) (کُد درس : ۳۴ - ۰)

تعداد واحد: ۲ واحد (۳۲ ساعت)

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: تاریخ عمومی ادیان (۱)

هدف: معرفی عقاید مردم چین و ژاپن و آشنایی با دو دین توحیدی (یهود و مسیحیت)

سرفصل دروس:

بررسی عقاید چینیان اولیه - پرستش مظاهر طبیعت - نظریه تائو - فلسفه تائوچینگ - مقالات جوانگ تزو - کنفوسیوس و تعالیم او - مکتب کنفوسیوس - شون تزو - کنفوسیوس و بودیزم - شین تو - تأثیر مذهب و فرهنگ چینی در شینتوی قدیم - شینتو به عنوان مذهب دولتی .

دین یهود: اوضاع اجتماعی و عقیدتی عبری های اولیه - دین یهود از ابراهیم تا موسی علیه السلام - زندگی موسی و خروج او از مصر - احکام عشره - عصر انبیاء - دوران اسارت - بازگشت یهود و تعمیر معبد - اشاره ای به فرقه های یهود - تأسیس کنیسه و مدراسها - تدوین تلمود - یهود در عصر حاضر .

دین مسیحیت: فلسطین قبل از ظهور مسیح - چگونگی ظهور مسیح - کلیسای اولیه - تدوین اناجیل - مقابله اناجیل جامع و انجیل یوحنا - نامه های پولس رسول - اجزاء عهد جدید - کلیسا در دوره رنسانس - کلیسای ارتودوکس - پیدایش مذهب پروتستان - مسیحیت در عصر حاضر .

منابع:

تاریخ جامع ادیان (تألیف جان ناس)، مقارنه الادیان (بخش یهود و مسیحیت) تألیف احمد شبلی - تاریخ کلیسای قدیم - تاریخ تمدن ویل دورانت (عصر ایمان) معرفی عهد جدید - کتاب مقدس - تاریخ ادیان - تألیف علی اصغر حکمت .

تاریخ سیاسی و اجتماعی اسلام (کُد درس : ۳۵ - ۰)

تعداد واحد: ۲ واحد (۳۲ ساعت)

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: ندارد

هدف: آشنایی با تحولات تاریخی، سیاسی و اجتماعی اسلام

سرفصل دروس:

- بررسی تحلیلی حوادث مهم تاریخی و تحولات اجتماعی جهان اسلام از آغاز ظهور تا سقوط خلافت عباسی در بغداد، مشتمل بر:
 - بررسی اجمالی وضع سیاسی، دینی، اجتماعی جزیره العرب مقارن بعثت رسول خدا (ص).
 - بررسی اجمالی سیره و احوال پیامبر (ص) در مکه از تولد تا هجرت.
 - مطالعه تحلیلی سیره پیامبر و غزوات و حوادث سرنوشت ساز در مدینه تا رحلت رسول خدا (ص).
 - بررسی تاریخی مسأله جانشینی پیامبر و خلافت در عصر خلفای راشدین.
 - بحث در چگونگی و علل و عوامل گسترش اسلام در شرق و غرب.
 - بررسی تحلیلی حکومت امویان و وضع دینی و اجتماعی در این عصر.
 - بررسی علل سقوط امویان و انتقال خلافت به عباسیان.
 - بررسی تحلیلی حکومت عباسی و طرح و بحث رویدادهای مهم تاریخی و تحولات اجتماعی عصر اول عباسی (۱۳۲ - ۲۳۲ ق).
 - بررسی تحلیلی تاریخ سیاسی و اجتماعی عصر دوم عباسیان با طرح اجمالی تجزیه قلمرو خلافت اسلامی و ظهور دولتهای مستقل و نیمه مستقل با امام به این دولتها.
 - مطالعه وضع سیاسی و اجتماعی خلافت در دوره سلطه آل بویه.
 - مطالعه وضع سیاسی و اجتماعی خلافت در دوره سلطه سلاجقه.
 - بررسی اجمالی خلافت فاطمیان در مصر و آثار سیاسی و اجتماعی آن در جهان اسلام.
 - بحث اجمالی در زمینهها، انگیزهها و علل جنگهای صلیبی و آثار سیاسی - اجتماعی آن.
 - اوضاع سیاسی - اجتماعی جهان اسلام از حمله مغول تا سقوط خلافت در بغداد.
- بررسی تحلیلی حوادث مهم تاریخی و تحولات اجتماعی جهان اسلام از سقوط بغداد تا فروپاشی خلافت عثمانی (۶۵۶ - ۱۳۴۲ ق / ۱۲۵۸ - ۱۹۲۳ م)، مشتمل بر:

- سلطه مغولان بر سرزمینهای شرقی اسلامی و تشکیل دولت ایلخانی.
- شکل گیری حکومت ممالیک در مصر و ادامه خلافت تشریفاتی عباسی در قاهره.
- رقابت میان ممالیک مصر و ایلخانان مغول بر سر سیادت بر جهان اسلام.
- بررسی وضع صلیبیان و نقش دوگانه آنان در برخورد با ممالیک و ایلخانان.
- چگونگی ظهور و قدرت گیری ترکان عثمانی در آسیای صغیر (اناطولی)
- بررسی اجمالی حوادث مهم تاریخی و تحولات اجتماعی امپراتوری عثمانی تا فتح قسطنطنیه و انقراض امپراتوری بیزانس (۸۵۷ ق / ۱۴۵۳ م).
- مطالعه اجمالی وضع سیاسی - اجتماعی جهان اسلام در اوج قدرت امپراتوری عثمانی:

- الف - اسلام در اندلس تا بیرون راندن مسلمانان از این سرزمین در سال ۸۹۸ ق
- ب - ظهور تیمور و تسلط بر سرزمینهای اسلامی
- ج - ظهور دولت شیعی صفویان در ایران و منازعات آنان با عثمانیان
- د - مطالعه اجمالی حکومت ممالیک و سلاطین هند تا انقراض بابریان و سلطه انگلیس بر هند (۹۳۲ - ۱۲۷۵ ق / ۱۵۲۶ - ۱۸۵۸ م).
- برافتادن ممالیک مصر و انقراض خلافت عباسی قاهره و انتقال مرکز سیادت بر جهان اسلام از قاهره به قسطنطنیه (۹۲۳ ق / ۱۵۱۷ م).
- بررسی رویدادهای مهم و تحولات اجتماعی امپراتوری عثمانی تا فروپاشی خلافت و تأسیس جمهوری ترکیه جدید.
- بخشی تحلیلی در نتایج و آثار این رویداد سیاسی - دینی و بازتاب آن در جهان اسلام.

منابع:

- سیره النبی (ابن اسحاق) - السیره النبویه (ابن هشام) - مغازی (واقدی) - تاریخ یعقوبی، تاریخ طبری، التنبیه والاشراف (مسعودی) - المعارف (ابن قتیبه) - مروج الذهب (مسعودی) - الاصنام (ابن کلبی) - الاکلیل (همدانی) - صفة الجزيرة العرب (همدانی) - اخبار مکه (ازرقی) - تاریخ المدينة المنوره (ابن شبة نمیری) - فتوح البلدان (بلاذری) - الفتوح (ابن اعثم کوفی) - بلوغ الارب فی معرفة احوال العرب (آلوسی بغدادی) - صبح الأعشى (قلقشندی) - نهاية الارب فی معرفة قبائل العرب (قلقشندی) - الوزراء و الكتاب (جهشیاری) - شرح نهج البلاغه (ابن ابی الحدید) - انسان العیون (علی بن برهان الدین حلبی) -

العبر و ديوان المبتدأ و الخبر (ابن خلدون) - النجوم الزاهرة (ابن تغرى بردى) - المغرب فى حلى المغرب
 (ابن سعد مغربى) - حسن المحاضره (سيوطى) - الفخرى فى الآداب السلطانيه (ابن طباطبا=ابن طقطقى) -
 البيان المغرب فى اخبار المغرب (ابن عذارى) - كتاب الولاة و القضاة (كندى) - الأحكام السلطانيه (ماوردى)
 - المعجب فى تلخيص اخبار المغرب (مراكشى) - نفع الطيب (مقرى تلمسانى) - المواعظ و الاعتبار
 (مقريزى) - تاريخ الخلفاء (سيوطى) - كتاب الخراج (قاضى ابو يوسف)
 تاريخ الاسلام (الدكتور حسن ابراهيم حسن) - تاريخ مفصل عرب (فيليب حتى) - تاريخ ملل و
 دول اسلامى (بروكلمان) - تاريخ عرب و اسلام (امير على) - تاريخ تمدن اسلام (جرجى زيدان) - تمدن
 اسلامى در قرن چهارم هجرى (آدام متز) - تاريخ امپراتورى عثمانى (وين ووسينيچ) - تاريخ امپراتورى
 عثمانى (هامر پورگشتال) - تركيه (ژان پل رو) - تاريخ امپراتورى عثمانى و تركيه جديد (استانفورد جى. شاو)
 - تاريخ عالم آراى صفوى (به كوشش شكرى) - ايران عصر صفويه (راجر سيورى) - تشكيل دولت
 ملى در ايران (والتر هينتنس) - نگاهی به تاريخ جهان (جواهر لعل نهرو) - طبقات ناصرى (منهاج سراج)

تفسیر عمومی (۱) (کُد درس : ۳۶ - ۰)

تعداد واحد: ۲ واحد (۳۲ ساعت)

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: ندارد

هدف: آشنائی مقدماتی با تفسیر قرآن

سرفصل دروس:

تفسیر سوره‌های: حمد، فتح، حجرات، حدید، مجادله، حشر، ممتحنه، صف، جمعه و منافقون، انفال، براءت.

منبع اصلی:

التفسیر الواضح: محمد محمود حجازی و تفسیر کاشف

منابع دیگر:

مجمع البیان: طبرسی، المیزان: علامه طباطبائی، تفسیر مراغی و تفسیر علامه قاسمی (محاسن التأویل)، و قرآن ناطق، دکتر عبدالکریم بی آزار شیرازی

تفسیر عمومی (۲) (کُد درس : ۳۷ - ۰)

تعداد واحد: ۲ واحد (۳۲ ساعت)

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: ندارد

هدف: آشنائی مقدماتی با تفسیر قرآن

سرفصل دروس:

تفسیر سوره‌های یونس، رعد، جمعه، حجرات، حدید

منبع اصلی:

تفسیر مجمع البیان طبرسی

التفسیر الواضح محمود حجازی

منابع دیگر:

تفسیر مراغی، تفسیر المیزان، علامه طباطبائی، تفسیر نمونه، تفسیر کاشف، تفسیر مواهب علیه ملا

حسین کاشفی.

فقه مقدماتی (۱) (کُد درس : ۳۸ - ۰)

تعداد واحد: ۲ واحد (۳۲ ساعت)

نوع واحد: نظری

پیشیناز: ندارد

هدف: آشنایی با احکام عملی

سرفصل دروس:

۱. احکام عبادات (طهارت، نماز، روزه، اعتکاف و حج)
۲. مسائل اقتصادی (زکوة، خمس، انفال، وقف، صدقه، وصیت، نذر، کفارات، حجر، زمین، شرکت، تقسیم، مضاربه، مزارعه، مساقات، معاملات، قرض الحسنه و ربا و ...)

منابع:

۱. رساله نوین امام خمینی ترجمه تحریر الوسيله .
۳. مختصر قدوری
۴. التنقیح ماوردی

فقه مقدماتی (۲) (کُد درس : ۳۹ - ۰)

تعداد واحد: ۲ واحد (۳۲ ساعت)

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: فقه مقدماتی (۱)

هدف: آشنایی با احکام عملی

سرفصل دروس:

۱. مسائل خانواده:

(مباحث نکاح، حقوق خانواده، طلاق و ارث)

۲. مسائل سیاسی:

حکومت قانون الهی با ولایت فقیه و حکومت مردم با امر به معروف و نهی از منکر (نظارت همگانی) و دفاع همگانی

۳. مسائل حقوقی:

حقوق قضائی، حقوق جزایی، حدود، قصاص، دیات، قانون، ضمان.

منابع:

همان منابع مذکور در فقه مقدماتی (۱)

آشنایی با علوم قرآن (کُد درس : ۴۰ - ۰)

تعداد واحد: ۲ واحد (۳۲ ساعت)

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: صرف و نحو ۱ و ۲ و ۳

هدف: آشنایی با مقدمات تفسیر جهت ورود به تفسیر قرآن .

سرفصل دروس:

اعجاز قرآن (لفظی و معنوی)، نزول قرآن (انزال و تنزیل)، کتابت قرآن در عصر رسول الله ﷺ خط و نقطه گذاری و حرکات ، جمع آوری و تدوین قرآن ، قراءت و تواتر آن و معرفی قراء سبعة ، تحریف قرآن از حیث زیادت و نقصان ، اسباب نزول ، ناسخ و منسوخ - مطلق و مقید - محکم و متشابه - عام و خاص - مجمل و مبین ، تفسیر قرآن و مدارک آن ، تدوین و تفسیر از عصر نزول تا زمان حاضر ، تفسیر آیات به آیات و آیات به روایات ، نهی از تفسیر به رأی ، علم قرآن نزد اهل بیت است .

منابع اصلی:

الاتقان فی علوم القرآن ، جلال الدین سیوطی .

علوم القرآن ، آیت الله محمد باقر حکیم .

منابع دیگر:

البرهان فی علوم القرآن ، بدر الدین زرکشی ، وجوه قرآن ، تفسیری ، مباحث فی علوم القرآن ، دکتر صبحی الصالح ، التمهید فی علوم القرآن ، محمد هادی معرفت ، مدخل فی تفسیر القرآن ، البیان آیت الله خوئی ، و مقدمه المیزان .

آشنائی با کلیات علوم اسلامی (فلسفه و عرفان) (کُد درس : ۴۱ - ۰)

تعداد واحد: ۲ واحد (۳۲ ساعت)

نوع واحد: نظری

پیشیناز: ندارد

هدف: آشنا کردن دانشجویان به مبادی و مقدمات فلسفه و عرفان

سرفصل دروس:

تعریف فلسفه ، موضوع فلسفه ، فائده فلسفه ، ویژگیهای فلسفه اسلامی ، فرق میان فلسفه اسلامی و علم کلام ، فلسفه حقیقی یا علم اعلی ، فلسفه در عصر جدید ، فلسفه اشراق ، فلسفه مشاء ، روشهای فکری اسلامی حکمت متعالیه ، مسائل فلسفه عینی و ذهنی حادث و قدیم متغیر و ثابت ، وجوب امکان ، امتناع ، علت و معلول .

عرفان و تصوف ، عرفان نظری ، شریعت ، طریقت ، حقیقت ، مایه های عرفان اسلامی ، تاریخچه مختصر عرفان و عرفاء ، منازل و مقامات ، اصطلاحات .

منابع اصلی :

آشنائی با کلیات علوم اسلامی ، استاد شهید مطهری .

آشنایی با عرفان و تصوف از دکتر یحیی یثربی .

سر فصل دروس تخصصی

رشته کلام

منطق (۱) (کُد درس : ۱-۱)

تعداد واحد: ۲ واحد (۳۲ ساعت)

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: ندارد

هدف: آشنایی با روش تفکر صحیح

سرفصل دروس:

۱- مقدمات:

تعریف علم و اقسام آن از حصولی و حضوری - تصور و تصدیق و تقسیم هر یک به بدیهی و نظری - ماهیت و تعریف فکر و چگونگی وقوع خطا در آن - اشاره‌ای مختصر به رؤوس ثمانیه - تعریف و موضوع منطق - رابطه منطق و روان شناسی - آلی بودن منطق - کیفیت و علت پیدایش منطق در یونان - چگونگی انتقال منطق یونان به فرهنگ اسلامی - مهمترین کتابهای منطق در فرهنگ اسلامی - عناوین و مباحث اصلی منطق .

۲- مبحث الفاظ:

لفظ و معنی و ملازمه آنها - دلالت و اقسام سه گانه آن (عقلی، طبیعی، وضعی) - اقسام دلالت لفظ بر معنی (مطابقه، تضمن، التزام) - تقسیم لفظ به مفرد و مرکب و بیان اقسام لفظ مفرد و مرکب - اسم متواطی و اسم مشکک - لفظ مختص، لفظ مشترک، لفظ منقول، حقیقت و مجاز.

۳- مبحث تصورات:

اقسام تصور از جزئی و کلی وجوه امتیاز بین کل و کلی - نسب اربع - اقسام تقابل (سلب و ایجاب، عدم و ملکه، تضاد، تضایف) - کلیات خمس - وجوه امتیاز بین کلی ذاتی و کلی عرضی - شرح و بیان هر یک از کلیات خمس - چگونگی صعود از نوع به جنس، و نزول از جنس به نوع - اجناس عالیه (مقولات عشر).

تعریف:

اقسام تعریف (حد و رسم و گونه‌های هریک) - اهمیت تعریف در علوم مختلف - شرایط درستی و استواری تعریف - تفاوت بین تعاریف در علوم ریاضی و علوم تجربی.

منابع:

- ۱- حاشیه ملا عبدالله. متن کتاب از ملا سعد تفتازانی است و حاشیه آن از ملا عبدالله یزدی
- ۲- اساس الاقتباس از خواجه نصیرالدین طوسی
- ۳- منطق صوری (در دو جلد) از محمد خوانساری
- ۴- منطق المظفر از مرحوم شیخ محمد رضا مظفر
- ۵- الجوهر النضید. متن از خواجه طوسی و شرح از علامه حلی.

منطق (۲) (کُد درس : ۲ - ۱)

تعداد واحد: ۲ واحد (۳۲ ساعت)

نوع واحد: نظری

پیشیناز: منطق (۱)

هدف: آشنایی با روش تفکر صحیح

سرفصل دروس:

مبحث قضایا:

تعریف قضیه و بیان اینکه قضیه همان مرکب تام خبری است - اقسام قضیه (حملی و شرطی)
قضایای حملی: موضوع و محمول و رابطه - تقسیم قضایا به اعتبار موضوع (شخصیه، طبیعی، مهمله، محصوره) - تقسیم به اعتبار محمول (محصّله و معدوله) - تقسیم به اعتبار رابطه (موجبه و سالبه) - تأکید بر تفاوت بین معدوله و سالبه - اقسام حمل (حمل اولی ذاتی و حمل شایع صناعی، حمل موافات و حمل اشتقاق) - قضایای موجهه - قضایای شرطی - تفاوت رابطه هوهو و رابطه استلزام، و رابطه عناد - قضیه شرطیه متصله - سلب و ایجاب و جزئیت و کلیت و لزوم و اتفاق در قضایای شرطی متصل - قضیه شرطیه منفصله - سلب و ایجاب در قضیه شرطیه منفصله - انفصال حقیقی و مانعة الجمع و مانعة الخلو - تبدیل قضایای شرطی به حملی، و حملی به شرطی - تقسیم بندی کانت از قضایا - عکس (عکس مستوی و عکس نقیض) - تقابل - تناقض و تضاد و داخل در تحت تضاد بودن

مبحث حجت یا استدلال

تعریف حجت و اقسام سه گانه آن (قیاس، استقراء، تمثیل) - قیاس اقترانی - اشکال چهارگانه - ضروب شانزده گانه (ضروب منتج و ضروب عقیم) - شکل اول و دوم و سوم قیاس و تعیین تعداد ضروب منتج و عقیم هر یک - شرائط عمومی اشکال - شرائط حد وسط - تبعیت نتیجه از احسّ مقدمتین - قیاس استثنائی - قیاس خلف - قیاس ضمیر - قیاس مرکب - انتقادهای دکارت و فرنسیس بیکن و جان استوارت میل بر

قیاس ارسطوئی و داوری دربارهٔ این نقدها - مادهٔ قیاس (تعیّنات مقبولات، مشهودات و مواد دیگر).

مبحث صناعات خمس:

برهان - جدل ، سفسطه ، خطابه ، شعر .

منابع:

منابع مذکور در منطق (۱)

کلام اسلامی ۱ - اشاعره (کُد درس : ۳ - ۱)

تعداد واحد : ۳ واحد (۴۸ ساعت)

نوع واحد : نظری

پیشینـاز : ندارد

هدف : آشنایی با اصول عقائد به روش استدلالی و آراء متکلمین .

سرفصل دروس :

مروری بر تاریخچه پیدایش مکتب اشاعره و روش فکری اشاعره .

- ۱ . عدم وحدت صفات با ذات .
- ۲ . عمومیت اراده و قضاء و قدر الهی در همه حوادث .
- ۳ . شرور، مانند خیرات از جانب خدا است .
- ۴ . مختار نبودن بشر و مخلوق خدا بودن اعمال .
- ۵ . حسن و قبح افعال ذاتی نیست بلکه شرعی است . عدل شرعی است نه عقلی .
- ۶ . رعایت لطف و اصلح بر خدا واجب نیست .
- ۷ . قدرت انسان بر فعل، توأم با فعل است نه مقدم بر آن .
- ۸ . تنزیه مطلق و عدم شباهت میان خدا و ما سوا .
- ۹ . انسان آفریننده عمل خود نیست .
- ۱۰ . خداوند در قیامت با چشم دیده می شود .
- ۱۱ . فاسق مؤمن است .
- ۱۲ . مغفرت خدا بدون توبه و معذب ساختن مؤمن بلا اشکال است .
- ۱۳ . شفاعت بلا اشکال است .
- ۱۴ . کذب و تخلف وعده بر خدا جایز نیست .
- ۱۵ . عالم حادث زمانی است .
- ۱۶ . کلام خدا قدیم است اما کلام نفسی نه کلام لفظی و...

منابع :

مقالات الاسلامیین ابوالحسن اشعری ترجمه محسن مؤیدی، تفسیر فخر رازی .
شرح تجرید، قوشجی آشنایی با علوم اسلامی ج ۲، کلام و عرفان، مرتضی مطهری .

کلام اسلامی ۲ - معتزله (کُد درس : ۴ - ۱)

تعداد واحد : ۳ واحد (۴۸ ساعت)

نوع واحد : نظری

پیشینـاز : کلام اسلامی ۱

هدف : آشنایی با اصول عقائد به روش استدلالی و آراء متکلمین .

سرفصل دروس :

مروری بر تاریخچه مکتب معتزله و روش فکری آنان و اصول پنجگانه آن :

۱ . توحید

۲ . عدل .

۳ . وعد و وعید .

۴ . منزله بین المنزلتین .

۵ . امر به معروف و نهی از منکر .

۶ . مسائل الهیات، طبیعیات، انسان، اجتماعی و سیاسی از نظر معتزله. (مانند تقدم عقل در تعارض

حدیث با عقل ، تفسیر قرآن با عقل ، امامت خلفای راشدین ، افضلیت علی و جواز نقد صحابه)

منابع اصلی :

شرح الاصول الخمسه قاضی عبد الجبار .

منابع فرعی :

۱ . آشنایی با علوم اسلام، مرتضی مطهری ج ۲، کلام و عرفان

۲ . فرق و مذاهب کلامی، علی ربانی گلپایگانی .

۳ . المعنی ، قاضی عبد الجبار .

۴ . المحیط بالتکلیف ، قاضی عبد الجبار .

۵ . تفسیر کشاف زمخشری

کلام اسلامی ۳ - شیعه (کُد درس : ۵ - ۱)

تعداد واحد : ۳ واحد (۴۸ ساعت)

نوع واحد : نظری

پیشنیاز : کلام اسلامی ۱ و ۲

هدف : آشنایی با اصول عقائد به روش استدلالی و آراء متکلمین .

سرفصل دروس :

مروری بر تاریخچه مکتب کلامی شیعه و روش فکری و اصول پنجگانه آن :

۱ . توحید، و اثبات وجود خدا بر پایه برهان متکلمین .

۲ . عدل الهی و سایر صفات ثبوتیه و سلبیه خداوند .

۳ . نبوت عامه و خاصه، عصمت انبیاء، مسئله شفاعت و توسل .

۴ . امامت منصوص .

۵ . معاد و بیان اقوال متکلمین شیعه درباره آن .

و مسائلی مانند حسن و قبح، لا جبر و لا تفویض، لطف و انتخاب اصلح، اصالت و استقلال و حجیت عقل، غرض و هدف در فعل خدا، مسئله بدا، رؤیت خدا، ایمان فاسق، عصمت ائمه (ع)، مغفرت و شفاعت .

منابع اصلی درس :

قواعد العقائد، خواجه نصیر الدین طوسی .

کشف المراد فی شرح تجرید الاعتقاد، علامه حلی .

باب حادی عشر : فاضل مقداد .

کلام اسلامی ۴ - سایر مکتبها (کُد درس : ۶ - ۱)

تعداد واحد: ۳ واحد (۴۸ ساعت)

نوع واحد: نظری

پیشینـاز: کلام ۱ و ۲ و ۳

هدف: آشنایی با اصول عقائد به روش استدلالی و آراء متکلمین.

سرفصل دروس:

۱. اصول عقائد و آراء کلامی فِرَق زیدی (جارودیه، سلیمانیه، و صالحیه).
۲. اصول عقائد و آراء کلامی فِرَق اسماعیلی (فاطمیان، مستعلیه و بُهره، نزاریه و آقاخانیه).
۳. اصول عقائد و آراء کلامی، فِرَق غلاة: (دروزی، نصیری، اهل حق، شیخیه، کشفیه، و قادیانیه و...).
۴. اصول عقائد و آراء کلامی اهل الحدیث، حنبلیه، سلفیه، و وهابیه.
۵. اصول عقائد و آراء کلامی اباضیه و خوارج.
۶. اصول عقائد و آراء کلامی ما تریدی (منابع معرفت، صفات و کلام الهی، رؤیت خداوند، خلق اعمال، حقیقت ایمان، مرتکبان کبائر، حسن و قبح عقلی، تفویض در آیات متشابه).

منابع:

۱. بحوث في الملل والنحل، آیت الله جعفر سبحانی.
۲. فِرَق و مذاهب کلامی، علی ربانی گلپایگانی.
۳. ملل و نحل شهرستانی.
۴. الزیدیه، دکتر احمد، محمود صبحی.
۵. اندیشه‌های کلامی، دکتر مهدی محقق.
۶. دائرة المعارف تشیع.
۷. التوحید، ابو منصور ماتریدی.
۸. اصول الدین، ابوالیسر محمد بزدوی.
۹. العقيدة الطحاوية.

آشنایی با فلسفه غرب (۱) (کُد درس : ۷ - ۱)

تعداد واحد: ۲ واحد (۳۲ ساعت)

نوع واحد: نظری

پیشینـاز: ندارد

هدف: آشنایی با دانشجویان با مکاتب مهم فلسفی و فیلسوفان برجسته غرب.

سرفصل دروس:

۱. فلسفه غرب قبل از قرون وسطی (یونان و روم).
۲. فلسفه غرب دوره قرون وسطی
۳. فلسفه غرب از عصر اصلاحات تا عصر روشنگری (رفورمیسم عقل گرایی، تجربه گرایی، روشنگری و مکتب شک).

منابع:

۱. تاریخ فلسفه، کاپلستون مجلدات ۱، ۵، ۶، ۷ و ۸.
۲. کلیات فلسفه، ترجمه دکتر جلال الدین مجتبوی.
۳. تاریخ فلسفه، ویل دورانت.
۴. تاریخ فلسفه، برترندراسل.
۵. تاریخ مختصر فلسفه، ترجمه دکتر مجتبوی.
۶. سیر حکمت در اروپا، محمد علی فروغی.
۷. فلسفه و ایمان مسیحی، کالین براون، ترجمه میکائیلیان.
۸. فلسفه معاصر، کاپلستون، ترجمه دکتر علی اصغر حلبی.
۹. تاریخ فلسفه یونان، دکتر شرف الدین خراسانی.

آشنایی با فلسفه غرب (۲) (کُد درس : ۸-۱)

تعداد واحد : ۲ واحد (۳۲ ساعت)

نوع واحد : نظری

پیشینـاز : آشنایی با فلسفه غرب ۱

هـدف : آشنایی دانشجویان با مکاتب مهم فلسفی و فیلسوفان برجسته غرب .

سرفصل دروس :

۱. فلسفه غرب در قرن نوزدهم (تجربه دینی شد ایر مافر، ایدآلیسم هگل، الحاد ولا ادریگری، فویر باخ، مارکس، نیچه، اگوست کنت، استوارت میل، پیرس، جیمز و دیگران .
۲. فلسفه غرب در قرن بیستم (پوزیتیویسم منطقی، فلسفه تحلیل زبانی، اگزیتانسیالیسم) .

منابع :

همان منابع مذکور در آشنایی با فلسفه غرب ۱

مسائل کلامی جدید (۱) (کُد درس : ۹ - ۱)

تعداد واحد: ۴ واحد (۶۴ ساعت)

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: کلام (۱)

هدف: آشنایی با مسائل کلامی جدید.

سرفصل دروس:

۱. تعریف، موضوع، روش و ... فلسفه دین و علم کلام، تاریخچه پیدایش اصطلاح کلام جدید و مسائل آن.
۲. تعاریف دین و نقد و بررسی آنها.
۳. منشأ دین، نقد و بررسی دیدگاههای جامعه شناختی و روان شناختی در این باب.
۴. عقل و وحی، تعریف آنها و رابطه آنها با یکدیگر.
۵. علم و دین، تعریف آنها و رابطه آنها با یکدیگر.
۶. آراء مختلف در باره رابطه علم و دین.

منابع:

علم و دین، ایان باربور ترجمه خرمشاهی، فلسفه علم و کلام، ولفن، ترجمه احمد آرام.

مسائل کلامی جدید (۲) (کُد درس: ۱۰ - ۱)

تعداد واحد: ۴ واحد (۶۴ ساعت)

نوع واحد: نظری

پیشینـاز: مسائل کلامی جدید (۱)

هـسـد ف: آشنایی با مسائل کلامی جدید .

سرفصل دروس:

۱. سازگاری یا ناسازگاری علم و دین ، الهیات در حوزه اسلام و مسیحیت : الهیات و حیانی یا نقلی ، الهیات طبیعی یا عقلی ، الهیات قلبی یا تجربی ، الهیات اعتدالی یا لیبرال الهیات پویشی و الهیات آزادیبخش .
۲. دیدگاه اگزیستانسیالیسم و فلسفه تحلیل زبانی در باره تعارض علم و دین و نقد آنها .
۳. ادامه مباحث قسمت ۲ و نقد و بررسی دیدگاه نوارتدکسی در باره تعارض علم و دین .
۴. الهیات پویشی .
۵. براهین اثبات وجود خدا : جهانشناختی ، غایت شناختی و وجود شناختی .
۶. صفات خدا ، مسأله اختیار و منافات نداشتن آن با علم الهی .
۷. رابطه خداوند با طبیعت (قدرت مطلقه الهی ، علیت الهی و طبیعی و) .

منابع :

منابع مذکور در مسائل کلامی جدید (۱) .

متون کلامی به زبان خارجی (کُد درس : ۱۱ - ۱)

تعداد واحد: ۲ واحد (۳۲ ساعت)

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: زبان تخصصی (۱ و ۲ و ۳)

هدف: آشنایی دانشجویان با متون کلامی به زبان خارجی

سرفصل

متون کلامی به زبان خارجی ، منتخباتی از کتب زیر :

- 1 - William Mcclwee Willer, Al - Babol - Hadi,Ashar by
Al - Hilli With Commentry Of Miqdad - Fadil London , 1978 .
- 2 - Sharestani Nehayat Al - Aqdam , Translited
by Alferd Guillame London , 1934 .

تاریخ فلسفه اسلامی (۱) (کُد درس : ۱۲ - ۱)

تعداد واحد: ۲ واحد (۳۲ ساعت)

نوع واحد: نظری

پیشیناز: ندارد

هدف: آشنایی تحقیقی با فلسفه اسلامی

سرفصل دروس:

مقدمات:

پیدایش و تطوّر فلسفه، مطالعه اجمالی فلسفه قدیم در شرق (مصر، سومر، بابل و آشور، ایران، هند)، فلسفه قدیم در غرب (فلسفه یونان و اشاره ای به مکاتب فلسفی یونانی، فیثاغوری، الثائی، سقراط، افلاطون، ارسطو، ابیقوری، رواقی، گنوسیها، نو افلاطونی)، بحثی در باره فلسفه اسلامی، ظهور تطوّر فرهنگ اسلامی، فرق اسلامی (خوارج، زیدیه، امامیه، اسماعیلیه، معتزله، اشاعره)، کلام اسلامی، تصوّف و عرفان اسلامی، اخوان الصّفا.

تأثیر متقابل اندیشه اسلامی و یونانی: از اسکندریه تا بغداد، نهضت ترجمه، علوم دخیله، فلسفه اسلام در شرق: کندی (زندگی، تألیفات، اهم آراء و نظرات)، فارابی (زندگی، آثار، اهم نظرات و آراء و اندیشه های وی در منطق، فلسفه، اخلاق و سیاست)، ابن سینا (زندگی، آثار، فلسفه منطق، عرفان)، محمد غزالی (زندگی و روزگار، تألیفات، آراء و اندیشه ها)، سهروردی: زندگی، آثار، احیاء حکمت ایران باستان، اشراق (مطالعه اجمالی زندگی و فلسفه دیگر فلاسفه در شرق پس از سهروردی (خواجه نصیر الدین، جلال الدین دوانی، صدر الدین شیرازی و ...).

منابع:

تاریخ فلسفه در جهان اسلامی، حنا الفاخوری، ترجمه عبدالمحمد آیتی.

تاریخ فلسفه اسلامی، هانری کورین، ترجمه اسد الله مبشری.

تاریخ فلسفه در اسلام، میر محمد شریف، مرکز نشر دانشگاهی.

تاریخ علوم عقلی در اسلام، ذبیح الله صفا.

منتخباتی از آثار حکمای الهی ایران از میرداماد تا زمان حاضر، سید جلال الدین آشتیانی.

رسائل فلسفی ، صدر الدین شیرازی .
فلسفہ سهروردی ، غلامحسین ابراهیمی دینانی .
قواعد کلی فلسفہ اسلامی .

تاریخ فلسفه اسلامی (۲) (کُد درس : ۱۳ - ۱)

تعداد واحد: ۲ واحد (۳۲ ساعت)

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: ندارد

هدف: آشنایی تحقیقی با فلسفه اسلامی

سرفصل دروس:

فلسفه اسلامی در مغرب: ابن مسرّه (زندگی، تألیفات، نظرات و اندیشه ها). ابن حزم (زندگی، آثار، نظرات و آراء). ابن ماجه (زندگی، آثار، آراء). ابن جبرول و ابن سید بطلیوسی (زندگی، آثار، فلسفه و دین، فلسفه طبیعی، فلسفه الهی، سیاست و اخلاق). ابن میمون (زندگی، تألیفات، اندیشه ها). ابن خلدون (زندگی، آثار، فلسفه اجتماع یا عمران بشری، فلسفه تاریخ).

منابع:

منابع مذکور در تاریخ فلسفه اسلامی (۱).

تاریخ فلسفه غرب (۱) (کُد درس : ۱۴ - ۱)

تعداد واحد: ۲ واحد (۳۲ ساعت)

نوع واحد: نظری

پیشیناز: ندارد

هدف: آشنایی با سیر فلسفه در غرب از آغاز تا رنسانس .

سرفصل دروس :

ظهور نخستین فلاسفه ، فلاسفه پیش از سقراط ، سقراط ، افلاطون ، ارسطو ، اپیکوریان ، رواقیان ، نوافلاطونیان ، فلسفه در قرون وسطی ، تأثیر پذیری مسیحیت (الهیات یهودی - مسیحی) از فلسفه .

منابع اصلی :

- تاریخ مختصر فلسفه ترجمه آقای دکتر مجتبی .
- تاریخ فلسفه کاپلستون ترجمه آقای دکتر مجتبی .
- تاریخ فلسفه یونان دکتر شرف الدین خراسانی .
- حکمت یونان ، ترجمه بزرگ نادرزاده .

منابع دیگر :

- حکمت سقراط و افلاطون ، محمد علی فروغی .
- سقراط و افلاطون ترجمه دکتر لطفی .
- تاریخ فلسفه یونان دکتر هومن .
- تاریخ فلسفه غرب برتراند راسل .

تاریخ فلسفه غرب (۲) (کُد درس : ۱۵ - ۱)

تعداد واحد: ۲ واحد (۳۲ ساعت)

نوع واحد: نظری

پیشینـاز: تاریخ فلسفه غرب (۱)

هـدف: آشنایی با سیر فلسفه در غرب از رنسانس تا زمان حال .

سرفصل دروس :

تأثیر رنسانس در تحولات فکری و مکاتب فلسفی . اومانیسم بعد از رنسانس - بیکن ، دکارت ، کانت .
ایدآلیسم فلاسفه آلمانی - هگل ، نیچه ، شوپنهاور . فلاسفه انگلیسی - هیوم ، بارکلی . اگزیستانسیالیسم ،
پراگماتیسم ، مکاتب مادی . فلسفه جدید - برگستون - ویتگنشتاین - راسل .

منابع اصلی :

- تاریخ فلسفه غرب برتراند راسل .
- تاریخ مختصر فلسفه ترجمه دکتر مجتبوی .
- از برونو تا هگل دکتر شرف الدین خراسانی .
- فلسفه چیست ؟ رضا داوری .

منابع دیگر :

- سیر حکمت در اروپا محمد علی فروغی .
- کانت دکتر کریم مجتهدی
- عصر خرد .
- عصر تجزیه و تحلیل .

فلسفة اسلامى (١) (كُد درس : ١٦ - ١)

تعداد واحد: ٤ واحد (٦٤ ساعت)

نوع واحد: نظرى

پيشياز:

هدف: آشنایى استدلالى دانشجويان با مسائل فلسفه اسلامى .

سرفصل دروس :

بداهة الوجود ، اصالة الوجود ، اشتراك الوجود ، زيادة الوجود على الماهية ، ان الحق ماهية انية ، الاقوال فى وحدة حقيقة الوجود وكثرتها ، الوجود الذهنى ، المعقول الثانى ، الوجود المطلق ، الاحكام السلبية للوجود ، تكثر الوجود بالماهيات ، ان المعدوم ليس بشىء ، عدم التمايز والعلية فى الاعدام ، دفع شبهة المعدوم المطلق ، مناط الصدق فى القضية ، الجعل ، المواد الثلاث ، ابحات متعلقة بالامكان ، بعض الاحكام الوجود الغيرى ، الاحكام الاستعدادى ، القدم والحدوث ، اقسام السبق ، تعيين مافيه التقدم ، الفعل والقوة ، الماهية و لو أحقها ، اعتبارات الماهية ، بعض احكام اجزاء الماهية ، التركيب بين المادة والصورة ، التشخص ، التميز و التشخص ، تقسيم التشخص ، الوحدة و الكثرة ، تقسيم الوحدة ، الحمل ، التقابل ،

منابع اصلى :

شرح منظومه حاج ملا هادى سبزوارى قميلى .

منابع ديگر :

بداية الحكمة ، علامه طباطبائى و نهاية الحكمة ، علامه طباطبائى .

شرح منظومه ، شهيد مطهرى .

فلسفة اسلامی (۲) (کُد درس : ۱۷ - ۱)

تعداد واحد: ۴ واحد (۶۴ ساعت)

نوع واحد: نظری

پیشیناز: فلسفه اسلامی (۱)

هدف: آشنایی استدلالی دانشجویان با مسائل فلسفه اسلامی

سرفصل دروس :

العله و المعلول ، مقاله فهم جلد سوم اصول فلسفه و روش رئالیسم به همراه شرح منظومه استاد شهید مرتضی مطهری ، اللایق بجانبه (تعالی) ای اقسام الفاعل ، اصناف الفاعل ، الغایة بضمیمه شرح منظومه استاد شهید مرتضی مطهری ، دفع شکوک عن الغایة ، العلة الصورية ، العلة المادية ، أحكام مشتركة بین العلل ، أحكام العلة الجسمانية ، أحكام مشتركة بین العلة و المعلول ، الجوهر و الغرض ، رسم الغرض ، اقسام الغرض ، الكم ، کیف ، العلم ، تقسیم العلم ، الاعراض النسبیه .

الالهیات بالمعنی الاخص ، فی توحید الله تعالی ، شبهة ابن کمونة ، برهان آخر علی التوحید ، توحید اله العالم ، دفع شبهة الثنویة ، بساطته تعالی ، تقسیم صفاته تعالی ، الثغوت عین ، انها متحدة کل مع الاخری ، ذکر اقوال المتکلمین ، انه تعالی عالم بذاته ، علمه تعالی بغيره ، علمه تعالی بالاشیاء بالعقل البسیط ، علمه تعالی بالارتسام ، مراتب علمه تعالی ، القدرة ، عموم قدرته تعالی ، الكلمة تعالی ، تقسیم الکلام ، الارادة ، انحاء تقسیمات لفعل الله تعالی ، قاعدة امکان الاشرف ، لواحق الجسم الطبیعی ، تعاریف للحركة ، توقفها علی امور ، تقسیمها ، المحرک غیر المتحرک ، الاقوال فی معنی الحركة فی المقولة ، المقولات التي تقع فیها الحركة ، موضوع الحركة ، الزمان ، المكان .

منابع :

اصول فلسفه و روش رئالیسم و منابع مذکور در فلسفه اسلامی (۱) .

حکمت عملی (کُد درس : ۱۸ - ۱)

تعداد واحد: ۲ واحد (۳۲ ساعت)

نوع واحد: نظری

پیشیناز: ندارد

هدف: آشنایی دانشجویان با مسائل اصلی حکمت عملی از نظر فلسفه اسلام

سرفصل دروس :

تعریف النفس شوق النفس الى افعالها الخاصة بها ، الحرص على الخيرات الفضائل التي تحت العفة ، الفضائل التي تحت الشجاعة ، الفضائل التي تحت السخاء ، الفضائل التي تحت العدالة .
المقالة الثانية ، الخلق ، الشريعة ، الانسان ، الفلسفة ، كمال الانسان ، في اللذات المعنوية قوى النفس الثلاث ، الواجب على العاقل ، النفوس الثلاث ، سياسة النفس العاقلة .
المقالة الثالثة : الخير و السعادة ، اقسام الخير ، السعادة ، رأى المؤلف فى السعادة ، أول مراتب الفضائل ، آخر مراتب الفضائل ، المرتبة الاولى من السعادة الاخيرة ، رأى ارسطو طاليس فى بقاء النفس ، لذة السعادة .
المقالة الرابعة : ظهور الفضائل ممن ليس بسعيد و لا فاضل - الحاجة الى المال بالطرق الشريفة العادلة ، العادل ، مواضع العدالة ، لزوم الشريعة فى المعاملات الامام العادل ، اسباب تقسيم العدالة ، ما يجب على الانسان لخالقه ؟

منابع اصلی :

تهذيب الاخلاق و تطهير الاعراق ابن مسكويه از ص ۱ تا ۴۶ و ص ۶۲ تا ۱۱۲ چاپ مطبعة حسينية مصر .

منابع ديگر :

کیمیای سعادت ، اوصاف الاشراف ، المحجة البيضاء ، اخلاق ناصری .

جامع السعادات ، اخلاق اهل البيت سيد مهدی صدر .

کلام تطبیقی (۱) (کُد درس : ۱۹ - ۱)

تعداد واحد : ۳ واحد (۴۸ ساعت)

نوع واحد : نظری

پیشنیاز : ندارد .

هدف : آشنایی با دیدگاههای کلامی و مشترکات و مقارنه میان آنها .

سرفصل دروس :

- ۱ . صفات خداوند از جنبه وجود شناسی و معنی شناسی .
- ۲ . حسن و قبح عقلی .
- ۳ . قاعده لطف و اصلاح .
- ۴ . جبر و اختیار .
- ۵ . عمومیت مشیت و قضا و قدر الهی و افعال بشر . هدایت و ضلالت .
- ۶ . مسئله غایت در افعال الهی .
- ۷ . ایمان و کفر ، شرک و توحید .
- ۸ . علم الهی و مسئله بداء .

منابع اصلی :

- مقاله شیعه بین اشاعره معتزله ، محمد جواد مغنیه در مجله رساله الاسلام .
- قواعد العقاید ، خواجه نصیر الدین طوسی
- تهذیب الکلام ، سعد تفتازانی .
- شرح الموافف : قاضی ایجی
- شرح تجرید الاعتقاد ، قوشجی .
- شرح المقاصد فی الکلام : تفتازانی
- کشف المراد فی شرح تجرید الاعتقاد ، علامه حلی .
- التوحید . ما تریدی
- جزوه کلام مقارن علی ربانی گلپایگانی

کلام تطبیقی (۲) (کُد درس : ۲۰ - ۱)

تعداد واحد: ۳ واحد (۴۸ ساعت)

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: کلام تطبیقی (۱)

هدف: آشنایی با اصول عقائد به روش استدلالی و آراء متکلمین.

سرفصل دروس:

مبحث نبوت . نبوت عامه . نبوت خاصه .

مسئله وحی .

عصمت انبیاء و اولیاء .

شفاعت و توسل .

امامت و خلافت .

مبحث وعد و وعید، معاد جسمانی، وجود بهشت و دوزخ، رؤیت خدا در قیامت .

منابع:

همان منابع مذکور در کلام اسلامی ۱ .

مسائل کلامی در قرآن و حدیث (کُد درس : ۲۱ - ۱)

تعداد واحد : ۲ واحد (۳۲ ساعت)

نوع واحد : نظری

پیشنیاز : ندارد

هدف : آشنایی با علم کلام قدیم و جدید و فلسفه دین .

سرفصل دروس :

مقدمه در رابطه علم کلام با قرآن و حدیث

۱. راههای خداشناسی در قرآن و روایات .
۲. ایمان و کفر .
۳. توحید و شرک .
۴. انسان و سرنوشت .
۵. رابطه خدا با جهان .
۶. دین و شریعت .
۷. نبوت و امامت .
۸. عالم پس از مرگ .

منابع :

- قرآن کریم، نهج البلاغه امام علی علیه السلام ، تفسیر التبیان، طوسی، تفسیر کبیر فخر رازی .
تفسیر کشاف زمخشری. اصول کافی. صحیح بخاری. توحید صدوق .
و تصحیح الاعتقادات مفید، شرح نهج البلاغه ابن ابی الحدید .
رسالة في استحسان الخوض في علم الكلام، ابوالحسن اشعری .

تاریخ علم کلام (۱) (کُد درس : ۲۲ - ۱)

تعداد واحد : ۲ واحد (۳۲ ساعت)

نوع واحد : نظری

پیشینـاز : ندارد

هـدف : آشنایی دانشجویان با تحولات علم کلام در تاریخ اسلام به صورت تفصیلی .

سرفصل دروس :

۱. کلام اسلامی در عصر رسالت (مباحث و مسائل، روشهای بحث، مناظرات و مجادلات) .
۲. کلام اسلامی در عصر خلفا (مباحث و مسائل، روشهای بحث، مناظرات و مجادلات) .
۳. کلام اسلامی در عصر بنی امیه (بنی امیه و علم کلام، پیدایش فرقه‌های کلامی مسائل جدید، موقعیت اهل بیت علیهم‌السلام) .
۴. کلام اسلامی در عصر بنی عباس (بنی عباس و علم کلام، تحولات سیاسی و فرهنگی بحثهای جدید، فرقه‌ها و مکاتب کلامی، موقعیت ائمه اهل بیت علیهم‌السلام و موقعیت پیشوایان مذاهب چهارگانه اهل سنت) .

منابع اصلی:

فِرَق و مذاهب کلامی علی ربانی گلپایگانی و تاریخ اندیشه‌های کلامی عبدالرحمن بدوی .

منابع فرعی :

- مقالات الاسلامیین، اشعری، فِرَق شیعه نوبختی، ملل و نحل شهرستانی .
- الفرق بین الفِرَق، بغدادی، تاریخ فلسفه در جهان اسلامی، حنا الفاخوری .
- بحوث فی الملل و النحل، سبحانی، ضحی الاسلام و فجر الاسلام، احمد امین .
- مکتب‌ها و فرقه‌های کلامی در سده‌های میانه، مادلونگ، تاریخ علوم عقلی و اسلام ذبیح الله صفا .

تاریخ علم کلام (۲) (کُد درس : ۲۳ - ۱)

تعداد واحد: ۲ واحد (۳۲ ساعت)

نوع واحد: نظری

پیشینـاز: تاریخ علم کلام ۱

هدف: آشنایی دانشجویان با تاریخ و تحولات کلام اسلامی.

سرفصل دروس:

۱- کلام اسلامی از قرن سوم تا پایان قرن ششم هجری (تحولات سیاسی، فرهنگی، مباحث و مسایل جدید، فرقه‌ها و مکاتب، شخصیت‌های برجسته و تأثیرگذار).

۲- کلام اسلامی از قرن هفتم تا پایان قرن نهم هجری (تحولات سیاسی، فرهنگی، مباحث و مسایل جدید، فرقه‌ها و مکاتب، شخصیت‌های برجسته و تأثیرگذار).

۳- کلام اسلامی از قرن دهم تا روزگار معاصر (تحولات سیاسی، فرهنگی، مباحث و مسایل جدید، فرقه‌ها و مکاتب، شخصیت‌های برجسته و تأثیرگذار).

منابع:

کتابهایی که در تاریخ علم کلام ۱ بیان شد.

روش تحقیق (کُد درس : ۲۴ - ۱)

تعداد واحد: ۲ واحد (۳۲ ساعت)

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: ندارد

هدف: آشنائی با اهمیت و ضرورت اعمال روش تحقیق و آموزش شیوه‌های عملی تحقیق در علوم انسانی

سرفصل دروس:

الف - مقدمات: تعریف متدلوژی (فلسفه علمی)، مقایسه منطق صوری با منطق عملی (متدلوژی)، توضیح مفهوم متد (روش)، شناخت سطحی، شناخت علمی، مشکلات تحقیق علمی، لزوم روش، طبقه بندی و سلسله مراتب علوم، تخصص علمی، بیان اجمالی روشهای خاص تحقیق در هر یک از شاخه‌های علوم.

ب - روش تحقیق در علوم انسانی: ۱- روانشناسی، منطق، اخلاق و زیبایی شناسی، ۲- جامعه شناسی ۳- تاریخ

ج - شیوه‌های عملی تحقیق: برگزیدن موضوع، تهیه طرح اولیه، شناسائی و تهیه منابع، گردآوری و دسته بندی مطالب (فیش برداری)، چگونگی ثبت تحقیقات میدانی، نگارش موضوع تحقیق (مقاله، پایان نامه، کتاب)، قواعد و آیین نگارش (رعایت نکات دستوری، رعایت بندها، نقطه گذاری)، ارجاعات، جدولها و نمودارها، کتابشناسی، تدوین انواع فهرس، اختصارات، اصلاحات و ...

منابع:

شناخت روش علوم (فلیسین شاله)، فن پژوهش (احمد شلبي)، آیین نگارش (احمد سمیعی)، روش تحقیق در علوم تربیتی (ک. و. اوانز)، روش تحقیق و مأخذ شناسی (احمد رنجبر)، مناهج الدراسات الاجتماعية (جودت احمد سعاده)، مقدمه‌ای بر روش تحقیق در تاریخ (کیتسن کلارک)، روش تحقیق در تاریخ نگاری (جهانگیر قائم مقامی)، روشهای پژوهش در تاریخ (شارل ساماران)، روش در تاریخ (اسدالله بادامچیان)، راهنمای نگارش و ویرایش (جعفر یاحقی - محمد مهدی ناصح)، آیین نگارش تاریخ (غلامرضا رشید یاسمی)، تاریخ در ترازو (عبدالحمین زرین کوب)، مقدمه‌ای بر روش تحقیق در علوم اجتماعی، مقدمه‌ای بر روش تحقیق (حمید مصدق)، گزارش نویسی (حبیب تبرا)، طریقه تفکر و تحقیق (احمد علی آبادی).

یهود و مسیحیت (کُد درس : ۲۵ - ۱)

تعداد واحد: ۲ واحد (۳۲ ساعت)

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: ندارد

هدف: آشنایی با تاریخ و عقاید یهود و مسیحیت

سرفصل دروس :

مختصری دربارهٔ اوضاع اجتماعی و فکری مصر و خاورمیانه پیش از دین یهود - عبریهای اولیه و عقاید آنها - از ابراهیم تا موسی علیه السلام - ظهور موسی - دین یهود در کنعان و فلسطین - سلیمان و داود - تأسیس معبد - یهود بین دو دولت آشور و بابل - اسارت بابلی - اسفار خمسه - تعمیر معبد پس از بازگشت - روابط یهود با ایران - عصر مکابیان - فرقه‌های یهود (صدوقیان - فریسیان - اسنی‌ها و ...) - دوران پراکندگی - تدوین تلمود - میشنا و گمارا - یهود در اسپانیا - ظهور فرقه‌های کلامی در بین یهودیان - محیط فکری و عقیدتی فلسطین و روم قبل از آغاز مسیحیت - ظهور مسیح - کلیسای اولیه - رابطه مسیحیت و یهود - مذاهب گنوسی - کلیسای روم - تدوین اناجیل - مقابله اناجیل چهارگانه با همدیگر - پولس و نامه‌های او - کلیسای ارتدوکس - مجادلات کلامی - رهبانیت مسیحیت در آسیای غربی - کلیسا در قرون وسطی - فلسفه مسیحی در قرون وسطی - علل نهضت اصلاح کلیسا - کالون ولوتر - پیدایش کلیسای پروتستان - تفاوت‌های کلیسای کاتولیک و پروتستان - کلیسا در مقابل پیشرفتهای علوم جدید .

منابع :

تاریخ جامع ادیان تألیف جان ناس - مقارنهٔ الادیان (قسمت یهود و مسیحیت) - تاریخ تمدن ویل دورانت ، عصر ایمان معرفی عهد جدید - تاریخ کلیسای قدیم - گنجینه‌ای از تلمود - دائرةالمعارف جودائیکا - هستینک والیاده .

ادیان شرق (کُد درس : ۲۶ - ۱)

تعداد واحد: ۲ واحد (۳۲ ساعت)

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: ندارد

هدف: آشنایی با عقاید، هندوی، بودایی، و چین و ژاپن (تائو-کنفوسیوس و شین تو).

سرفصل دروس:

عقاید بومیان هند قبل از آمدن آریائیان - ودا - اوپانیشادها - شیوا و ویشنو پرستی - رامایانه و مها بهاراته - معرفی کتب مشهور هندوها - دین سیکهه - نهضت‌های جدید در بین هندوها .
بودا و زندگی او - شورای اول بودائیان - فرقه‌های اصلی بودایی - آشوکا و انتشار آئین بودا در کشورهای جنوب شرق آسیا - دین بودا در چین و ژاپن - مکاتب مشهور بودایی .
تائوئیسم و موقعیت اجتماعی آن - بین و یانگ - پرستش مظاهر طبیعت (زمین - آسمان و ...) - کنفوسیوس و تعالیم او - اصول اخلاقی و انسان کامل از دیدگاه او - آئین شین تو - شینتوئیسم ترکیبی - تجدید حیات شین تو در قرن نوزدهم - مذهب دولتی شین تو - معابد دولتی - معبد شین تو در عصر حاضر - فرقه‌های شین تو .

منابع:

تاریخ جامع ادیان تألیف جان ناس - ادیان و مکاتب فلسفی هند - تألیف داریوش شایگان - تاریخ مختصر ادیان بزرگ تألیف فیلسین شاله - تاریخ تمدن ویل دورانت (قسمت ادیان شرق) - تاریخ فلسفه شرق و غرب جلد اول تألیف سروپالی راد اکریشنان ترجمه خسرو جهاننداری - مقالات مربوط به ادیان شرق از دائرة المعارف الیاده و هستینک .

